

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əxiz qəzətdir

№ 009 (6934)

18 yanvar 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Multikultural və tolerant dövlət

2

Peter Stano tərəfindən edilən

AXMAQLIQ

AXMAQLIQ

4

20 Yanvar - istiqlal
mücadiləmiz!

5

Rahatlıq və şəffaflığımızın
təminatı: "ASAN xidmət"!

11

Cəmil Həsənli Milli Şura
sədrliyindən qovulur

14

Tolerant ölkə
= dinc ölkə

Napoleonun
imzalı sənədləri
satılacaq

15

16

Azərbaycan dövlət müstəqilliyyəti bərpa etdiğdən sonra dövlət-din münasibətlərində yeni bir mərhələ başladı. Dini etiqad və vicdan azadlığı təmin olundu, bu sahə ilə bağlı qanunvericilik aktları beynəlxalq hüquq normalarına uyğunlaşdırıldı. Uzun illər ibadət ocaqlarının, dini icmaların fəaliyyətinə, dini ayınların icrasına, dini təyinatlı ədəbiyyatın nəşrinə və yayılmasına qoyulmuş qadağalar aradan qaldırıldı, yeni ibadət evlərinin və dini təhsil müəssisələrinin əsası qoyuldu.

Azərbaycan xalqının milli-mənəvi və dini dəyərlərinə böyük ehtiramla yanaşan Ümummilli Lider Heydər Əliyev müstəqilliyyin ilk illerində sovet dövründə fəaliyyəti dayandırılmış və yararsız veziyətə düşmüş məscidlərin bərpası və yenidən qurulmasına xüsusi önmə verib. Belə ki, Ulu Önder Heydər Əliyevin 1994-cü ilde imzaladığı Sərəncamə əsasən, dağıdılmış tarixi Bibiheybət məscidiyyətə kompleksi yeniden tikilərk 1998-ci ilde istifadəyə verildi. Beleliklə, davamlı olaraq bu istiqamətdə tədbirlər reallaşdı. 1995-ci ilde qəbul edilən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına dini etiqad azadlığını təmin edən, dövlət-din münasibətlərini tənzimleyən müddealar daxil edildi. Dövlət quruculuğunun dünyəvi mahiyyət dasıması, dinin dövlətdən ayrı olması, bütün dini etiqadların qanun qarşısında bərabər sayılması, dövlət təhsil sisteminin dünyəvi xarakter dasıması, insan ləyaqətinə alçaldan, insanpərvərlik prinsiplərinə zidd dinlərin yaşılmışının və təbliğinin qadağan olmasına bərədə müddealar həmin sənəddə əksini tapdı.

Qərb felsefi fikrində özüne yer almış multikulturalizm mədəniyyətlərin müxtəlifliyi və çoxqlarlılığını ifade edir. Azərbaycan qədim zamanlardan müxtəlif xalqların və mədəniyyətlərin vətəni olmuş, ən müxtəlif milli-etnik qrupların nümayəndələrinin yaşadığı mədəni məkana əvərilmüşdür. Tarixin bütün dövrlərində özünün rəngarəng tərkibli olması ilə fərqlənən Azərbaycanda bu müxtəlifliyin etnik-milli mənbələri mövcuddur. Azərbaycanda multikulturalizm siyaseti dövlət siyaseti kimi qəbul edilərək Qərb dövlətləri ilə müqayisədə daha səmərəli şəkildə həyata keçirilir. Azərbaycan sivilizasiyalar arasında körpü rolunu oynayan bir dövlətdir və dünya bizim təcrübəmizi öyrənir.

AZƏRBAYCAN TARİXƏN MÜXTƏLİF XALQLARIN VƏ DİN'LƏRİN NÜMAYƏNDƏLƏRİNİN SÜLH, DOSTLUQ ŞƏRAİTİNDƏ YAŞADIĞI MƏKANDIR

Multikulturalizmin yaşam tərzi kimi beynəlxalq əhəmiyyəti müasir dünyamızda son derecə həyatı əhəmiyyət kəsb edir. Bu gün artıq ölkələr, xalqlar dərk edirlər ki, kütləvi qırğınlıq silahlarının durmadan arttığı bir zamanda əməkdaşlıq, mədəniyyətlərərəsi dialog vacib məsələlər sırasındadır. Ölkəmizin bu sahədə həyata keçirdiyi siyaset və əldə etdiyi təcrübə başqa dövlətlər üçün də nümunə göstərilir. Azərbaycan tarixən müxtəlif xalqların və dirlərin nümayəndələrinin sülh, dostluq şəraitində yaşıdığı məkan olub. Bu gün Azərbaycan dünyada təkə enerji resursları ile zəngin olan ölkə kimi deyil, həm də humanizm prinsiplərinə sadıq, tolerant və multikultural ölkə kimi tanınır. Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin siyasi iradəsi neticesində Azərbaycan tarixən sahib olduğu tolerantlıq və multikulturalizm ənənələrini hüquqi və siyasi müstəvəde yenidən bərpa etdi. Ulu Önder Heydər Əliyev Azərbaycanın gələcək uğurlu inkişafı üçün dəqiq ideoloji hədəf seçdi və öz uzaqqorən, müdrik siyaseti ilə əsrər boyu formalaşan çoxmədəniyyətlilik ənənesini inkişaf etdirərək onu keyfiyyətə yeni mərhələyə qaldırdı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü və göstərişi ilə milli azlıqların ədəbiyyat, mədəniyyət, dil, tarix, adət-ənənələrinin qorunub

Multikultural və tolerant dövlət

“II BAKI SAMMITİ”

15 noyabr 2019

“II BAKU SUMMIT OF WORLD RELIGIONS”

Baku, November 14-15, 2019

saxlanması, inkişaf etdirilməsinə qanuni zəmin yaradıldı, qəbul edilən bir çox qanunlarda Azərbaycan ərazisində yaşayan bütün milli azlıqların mədəni kimliyinə təminat verildi. Ümummilli Liderin Azərbaycanda milli azlıqlarla bağlı siyaseti beynəlxalq qurumlar tərefindən də hər zaman müsbət qarşılıqlı.

Ösəsi Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərefindən qoyulmuş dini məbədlərin bərpası və təmiri, eləcə də yenidən tikilməsi Prezident İlham Əliyev tərefindən daha genişmişqyaslı şəkildə davam etdirildi. Əlbette ki, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın bu istiqamətdə verdiyi töhfələr də əhəmiyyət kəsb edir. Təzəpir məscidi, İçərişəhər Cümə və Həzret Məhəmməd məscidləri, Əjdərbəy məscidi, dönyanın ən qədim məscidlərindən biri olan, 743-cü ilde inşa edilmiş Şamaxı Cümə məscidi yenidən qurulub. Gənce İmamzade kompleksi və onlarla digər dini abidə və məscid dövlət tərefindən əsaslı şəkildə təmir və bərpa edilib. Xüsusi olaraq vurğulayaq ki, paytaxtımızda Heydər Məscidi kimi Cənubi Qafqazın ən böyük və müasir məscidi tikilib. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən "Tolerantlığın ünvani - Azərbaycan layihəsi" çərçivəsində ölkənin müxtəlif yerlərində coxsayılı məscid və ibadət evləri bərpa edilib. Xristian dini abidələri, alban kilsələri, o cümlədən Nic qəsəbəsindəki kilsə, Kiş kilsəsi təmir edilib. Azərbaycan əhalisinin böyük əksəriyyətini müsəlmanlar təşkil etməsinə baxmayaraq ölkə Konstitusiyasında bütün dini etiqad və təlimlərin qanun qarşısında bərabər olduğu təsbit olunmuşdur. Qanunvericiliyə əsasən ölkədə hər hansı bir dinin digər dindən üstün olmasının təbliği təhlükəsizdir. Astarada "Mehsul", "Əkinçi", "Şum" bayramları keçirilir.

Azərbaycanın multikulturalizm dəyərləri ne sahib olması, onu təşviq etmesi aparıcı beynəlxalq təşkilatlar və dünya birliyi tərefindən yüksək dəyərləndirilir.

SAYI, DİL VƏ DİN'LƏRİN MÜXTƏLİFLİYİNƏ BAXMAYARAQ, ONLAR AZƏRBAYCANIN BƏRABƏRHÜQUQLU VƏTƏNDƏŞLƏRİDİR

Əhalisinin əksəriyyəti müsəlman olan Azərbaycanda müsəlmanlar, pravoslavlar, katoliklər, protestantlar, yəhudilər daxil ol-

maqla, müxtəlif etnik və dini qruplar əsrlərdir sülh, qardaşlıq, qarşılıqlı hörmət şəraitində yaşayır. Burada etnik və dini qruplar arasından hər zaman güclü əlaqələr olub. Bu ölkədə heç zaman dini və ya irqi ayrı-seçkililik olmayıb. Dövlət tərefindən atılan məqsədönlü addımlar dinindən, milletindən asılı olmayıraq, Azərbaycan xalqının bütün dövrlərde mehriban aile, dost, qardaş olaraq yaşamaq ənənələrini daha da möhkəmləndirib. Ölkə ərazisində yaşayan milli azlıqlar qanunla nəzərdə tutulan hər cür təşkilat yarada bilərlər. Belə təşkilatların hüquqi vəziyyətini Konstitusiya və ya qanunlar tənzimləyir.

Azərbaycanın müxtəlif guşələrində yüksək halda yaşayan 30 sayda millət və etnik qruplardan ibarətdir. Sayı, dil və dinlərinin müxtəlifliyinə baxmayaraq, onlar Azərbaycanın bərabərhüquqlu vətəndaşlarıdır. Milli azlıqları təmsil edən mədəni mərkəzlər və birləşkərə bağlı mühüm işlər görülür. Qusar rayonundakı Ləzgi Dövlət Dram Teatrının və Qax rayonunda yaradılmış Dövlət Kukla Teatrının maddi-texniki bazaları dövlətimiz tərefindən möhkəmləndirilib. Qax rayonunun Əlibəyli kənd Mədəniyyət evində 1981-ci ilde yaradılmış və 1985-ci ilde "xalq teatrı" adını almış gürçü dram dərnəyinə dövlət statusu verilmişdir. S. Vurğun adına Rus Dram Teatrı ilə yanaşı, Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya, Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşçılar və Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrlarındaki rus bölməleri fəaliyyət göstərirler. Astaraya rayon Mədəniyyət evinin "Sevinc" mahnı və rəqs ansamblının təlş milli azlığının adət-ənənələrinin, milli rəqs və mahnularının təbliği sahəsində rolü vardır. Astarada "Mehsul", "Əkinçi", "Şum" bayramları keçirilir.

XALQIMIZIN HƏYAT TƏRZİ - MULTİKULTURALİZM ƏNƏNƏLƏRİ VƏ TOLERANTLIQ

Bu gün Azərbaycanda bir çox xristian, yəhudü dini tədris müsəsələri sərbəst, heç bir manə olmadan fəaliyyət göstərir və onlara dövlət tərefindən qanun çərçivəsində lazımi dəstək verilir. Azərbaycanda müxtəlif dini konfessiyalar tərefindən ibadət evlərinin tikintisine və bərpasına fərqli dini icmaların nümayəndələrinin maddi və mənəvi dəstək

verməsi, ianelər toplaması tarixi keçmişizdən qalan mütərəqqi ənənədir. Hesablamalar görə, Azərbaycan əhalisinin təxminən 96 faizini müsəlmanlar, 4 faizini xristianlar, yəhudilər, bəhai'lər, krişnalar və digər dinlərin mənsubları təşkil edirlər. Xristianlığın, demək olar ki, bütün cerəyanları ölkəmizdə təmsil olunmuşdur. Belə ki, Azərbaycanda pravoslav, katolik, lüteran və protestant təriqətlərin, eləcə də tarixi Alban kilsəsinin mənsubları olan xristianlar yaşayır. Ölkənin xristian əhalisi əsasən Bakı, Sumqayıt, Gence şəhərlərinin, eləcə də Qax (gürçü pravoslavlər), İsmayıllı, Gədəbəy, Qobustan (molokanlar), Qəbələ və Oğuz (Nic qəsəbəsində və Oğuz şəhərində alban-udilər) rayonlarının əhalisidir. Katoliklər daha çox Bakı şəhərində yaşayırlar.

Ölkəmizdə yaşayan müxtəlif xalqlar öz dini-millli bayramlarını qeyd edirlər. Bildiyimiz kimi, hər il Qubadakı Qırmızı qəsəbədə yaşayışın dağ yəhudiləri Roş-xa-Şana bayramını əmin-aman şəraitdə qeyd edirlər. Yəhudilər təqvim ilə Yeni ilin başlanğıcı sayılan bu bayram gündə qəsəbə sakınları sınaqqa gedərək dualar oxuyur, ehtiyacı olanlara el tutur, bayram süfrəsi arxasında toplaşaraq Tanrıdan günahlarının bağışlanması dileyirler. Onuncu gündə isə bütün sutkanı ac qalmaqla oruc tutur və müqəddəs "Yom Kippur" günü qeyd edirlər. Roş-xa-Şana bayramı dönyanın müxtəlif məkanlarında yaşayan bütün yəhudilər tətənəli şəkildə keçirir. Qırmızı qəsəbə dönyada İsraildən sonra yəhudilərin yüksək yaşadığı nadir məkandır. "Qafqazın Yeruşəlimi" adlandırılan qəsəbədə məskunlaşan yəhudilər uzun illərdir öz adət-ənənələrini yaşadırlar. Bu gün ölkəmizdə müxtəlif dinlərin nümayəndələrinin sülh, əmin-amanlıq şəraitində yaşaması fikirlerimizi əsaslandırır. Dövlət başçısı İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi, multikulturalizm ənənələri və toleranstlıq Azərbaycan xalqının həyat tərzi, mənəvi-əxlaqi dəyəri, Azərbaycan Respublikasının siyasetidir. Dövlətin din sahəsində apardığı siyaset cəmiyyətdə dinin müxtəlif formalarda mövcudluğunu nəzərə alaraq, fikir, söz və vicdan azadlığı üzərində qurulmuşdur. Din sahəsindəki siyaset beynəlxalq hüququn prinsiplərinə və normalarına, dövlətimizin qoşulduğu beynəlxalq müqavilələrə, ölkə Konstitusiyasına və digər normativ hüquq aktlarına əsaslanır.

Z.BAYRAMOVA

"Dünyanın gələcək taleyi Bakıda müəyyənləşəcək"

AZERBAIJAN HOST OF COP29

MÜNASİBƏT

"Dünyanın gələcək taleyi Bakıda müəyyənləşəcək". Bu sözleri SİA-ya açıqlamasında millət vəkili, YAP idarə Heyətinin üzvü Rəşad Mahmudov deyib. Onun sözlərinə görə, bugünkü dünya qaydasında dövlətlərin güclü və imkanları onların iqtisadi potensialı ilə adekvatdır: "Bu baxımdan, regional liderlik statusunda olan Azərbaycan iqtisadi inkişafa və global iqtisadi sistemdə yer almağa xüsusi önəm verir. Bu gün ölkəmiz nəhəng iqtisadi layihələrin baş tutduğu ideal bir məkan olaraq özünün siyasi qüdrətini təsdiq etməkdədir. Ölkə başçısının uğurlu siyasetinin neticəsi olaraq bütün global əhəmiyyətli regional tədbirlərin ünvanı məhz Azərbaycandır. Ötən müddətə nəzər saldıqda aydın şəkildə görünür ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla

həyata keçirilən iqtisadi islahatlar ölkəmizin inkişafını təmin etmişdir. Azərbaycanda əlverişli biznes mühitinin olması və qeyd etdiyim kimi iqtisadi yüksəliş, götürüyü öhdəlikləri vaxtında yerinə yetirməsi ölkəmizə beynəlxalq aləmdə müsbət imic qazandır. Məhz bu və digər amillər Azərbaycanı dünyada etibarlı tərefədə kimi tanıdır. Butun bunların fonunda bu faydalı əməkdaşlıq global əhəmiyyətli layihələrin ölkəmizdə baş tutmasına imkan verir".

"Şübhəsiz ki, BMT-nin İqlim Deysişkiliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının - COP29-un bu il Azərbaycanda keçirilməsi heç də təsadüfi deyil. Birincisi, belə mötəbər tədbirin Bakıda keçirilməsi Prezident İlham Əliyevin növbəti diplomatik qələbəsi, Azərbaycanın xarici siyasetinin uğurudur. İkincisi, Azərbaycan İqlim

dəyişikliyi ilə bağlı mübarizədə hər zaman fəallıq nümayis etdirib və bu tədbir aparılmış fəaliyyətin məntiqi nəticəsi kimi qəbul olunmalıdır. Neft ölkəsi olaraq ekologiya problemlərini hər zaman gözləməsi dövlətimizi bu sahəde nüfuzlu mövqedə saxlayıb" - deye o, əlavə edib.

R.Mahmudov bildirib ki, işgaldan azad olunmuş ərazilərimizdə düşmən həm də təbiətimizə qəddar münasibət göstərib, təbii sərvətlərimizi qanunsuz istismar edərək ekoloji fəlakət yaradıb, çaylarımız məqsədli şəkilde çırkləndirilib: "Ölkəmiz işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə apardığı abadlıq quruculuq işlərində ekoloji məsələləri xüsusi olaraq diqqətən saxlayır. Düşünürəm ki, COP29 iştirakçılarının ölkəmizə sefəri zamanı bu prosesi əyani şəkildə görməsi dövlətimizin insanlığın gələcəyi üçün əvəzedilməz rolu olan təbiətə münasibətinin real sübutu olacaq. Bütün bunların yekunu olaraq belə mötəbər beynəlxalq tədbirin Bakıda keçirilməsi Azərbaycan Lideri İlham Əliyevin iqtisadi potensialı siyasi uğura çevirmək konsepsiyanın təsdiqididir. Dünyanın gələcək taleyini müəyyənləşdirən en mühüm toplantıya ev sahibliyi etməyimiz ölkəmizin dünya arenasında iqtisadi və siyasi təbliği üçün müstəsna əhəmiyyətə malik olacaq. Nəzərə alsaq ki, super güclərdən tutmuş, kiçik ölkələr qədər dünyanın bütün aktorlarının diqqət mərkəzində olan bu tədbir Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyüünü təmin etdiyi bir zamana təsadüf edir, demək, COP29-un həm də dünyaya qüdretimizin təsdiq imkanı yaratdığını düşünməliyik".

Söylü

Bəhruz Quliyev: "Azərbaycanda tam şəffaf və demokratik seçki mühiti var"

AÇIQLAMA

Azərbaycanda tam şəffaf və demokratik seçki mühiti var. Heç bir maneə yoxdur. Bütün namızədlər üçün də bərabər imkanlar yaradılıb. Beynəlxalq müşahidəçilər dəvət edilib. Yerli vətəndaş cəmiyyəti üzvlərinin seckilərdə müşahidəçi olmalarına və prosesi izləmələrinə tam şərait vardır. KİV üçün bütün şərait yaradılıb. Sozial şəbekələrdə də bu proses şəffaf şəkildə və maneəsiz müşahidə edilir".

Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasına SəS Media Qrupunun rəhbəri, fəlsəfə üzrə felsəfə doktoru Bəhruz Quliyev deyib. Baş redaktorun sözlerinə görə, xalqımız bu seckidə də əvvəlki illerdə olduğu kimi yüksək fəallıq nümayiş etdirəcək və yenə də layiqli namızədə səs verəcəkdir: "On əsası odur ki, bu seckilər erazi bütövlüyüümüzün tam bərpa olduğu dövrədə keçirilir. Azad olunmuş ərazilərimizdə bu gün səs verəcək vətəndaşlarımızın fəallığı və sevinci daha yüksək olacaq. Şuşada, Laçında, Xankəndidə, Füzulidə, Ağdamda və s. seçki məntəqələrimizin yaradılması bize qürur verir. Bunu təmin edən Ali Baş Komandan Cənab İlham Əliyev, Ordumuzun əsgərlərinə, Qazılərimizə minnətdarlığı bildirir, Allahdan Şəhidlərimizə rəhmet dileyirəm". B.Quliyev əlavə edib ki, indiyədək ölkəmizdə bir çox seçki prosesi baş tutub: "Kütləvi informasiya vasitələri seckinin təbliğatı və təşviqat prosesində əhəmiyyətli, tutarlı çəkiyə malikdir. Ölkəmizdə fəaliyyət göstərən eksər media quruluşları seckili prosesinin yerli və beynəlxalq qanunlara uyğun şəkildə işləqəndirilməsində əsas vasitəyə çevrilə biliblər".

"Köç prosesi Azərbaycan dövləti tərəfindən ən layıqli formada həyata keçiriləcək"

MÜNASİBƏT

Azərbaycan Vətən müharibəsində qələbəsi və antiterrör tədbirlərindən sonra öz dövlət suverenliyini 100% təmin etdi". Bu sözleri SİA-ya açıqlamasında deputat Vüqar İsgəndərov deyib.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycan bununla da dünyanın ən qururlu, vüqarlı xalqına çevrildi: "Paralel olaraq 2020-ci il qələbəmizdən sonra işğaldan azad edilmiş Qarabağ və şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında çox böyük bərpa, quruculuq, tikinti işləri görüllür. Bu işlər çərçivəsində cənab prezident tərəfindən irəliyə vəzifə kimi qoyulmuş "Böyük qayıdış" konsepsiyası icra olunmağa başlayıb. Dövlətimiz, bir neçə dəst dövlətlərin şirkətləri azad edilmiş bölgələrimizdə yaşayış binaları, ağılli kənd və şəhər konsepsiyaları icra edirlər. Füzulidə, qismən Şuşada, Laçında məskunlaşma prosesləri həyata keçirilir. Dövlət başçısının dediyi kimi 2026-cı ilin sonuna qədər həmin bölgələrimizə 140 min vətəndaşımız qayıdaq. Bu proses gələcəkdə də davamlı olacaq. Çünkü həmin bölgələrdə insanlar yüz, min illərə yaşıyıblar, bundan sonra da daimi yaşayacaqlar. Bu proses Azərbaycan dövləti tərəfindən ən layıqli formada həyata keçirilecek".

Deputat bildirib ki, işlərin daha sürəti getmesinə mane olan cəhətlər erməni vandalları tərəfindən basdırılmış minalardır. Dövlətimiz öz hesabına minalar temizlənir. Paralel olaraq da tikinti işləri baş verir. Bütün bunlar həm də ölkəmizin gücünə, qüdretinə işarədir. Biz iqtisadi potensialımıza, insan resurslarımıza, yeni texnologiyalara əsaslanaraq bunları həyata keçiririk. Bu da bizim dünyadaki artan nüfuzumuzun bariz nümunəsidir".

S.Ağazadə

"Türkiyənin terrorla mübarizəsi beynəlxalq hüquqdan qaynaqlanır"

TÜRKİYƏLİ GENERAL

Türkiyənin həzirdə həyata keçirdiyi anti-terror əməliyyatları İraqın "Pençe-Kilit" hərəkat bölgəsində və Suriya hərəkat sahəsində aparılır. Bu fəaliyyətlər terroru sərhəddən kənardə, təqribən 20-32 km təhlükəsiz sahə yaratmağa yönəlib". Bu barədə SİA-ya açıqlamasında əhəmiyyətində olan türkiyəli general Yücel Karauz deyib. Onun sözlerinə görə, əməliyyatlar gerçəkləşdiyi təqdirdə terrorçuların Türkiyəye girməsinin qarşısı alınır: "Amma bu terrorçu qruplar yeni taktikalar, fəaliyyətlər icra edirlər. Ən son edilən 3 hückum intihar hücumu idi. Bu PKK/PYD-nin keçmişdə həyata keçirdiyi bir əməmiyyət deyil. Çünkü bu hückumlarda gerçəkləşdiyi dəstəklər terrorçuların Türkiyədən qaynaqlanır".

Y.Karauz bildirib ki, terrorçu qruplaşmaların arxasında DAEŞ-i quranlar var: "İraq hərəkat sahəsində İran, ABŞ, Fransa, İraq-dakı Bərzani və Tələbani

hakimiyyəti var. Suriya hərəkat sahəsində isə ABŞ, Fransa, koalisiya qüvvələri və Rusiya var. Dolayısı ilə bu İraq və Suriyanın tamaṁında bir "terrorist", dənizə çıxışı olan bir terror dövləti yaratmağı, kimin məqsədində xidmət edirən ordakı enerji qaynaqlarını 50-100 il dəha səmürmək üçün bir mübarizədir. Teror təşkilatını da bu məqsədə bir maşa olaraq istifadə etməyə davam edir. Türkiye son terrorcu qalana qədər terrorizm və terrorçularla mübarizə aparmağa davam edəcək. Başlanğıc olaraq da 2016-ci ildən sonra 5 böyük əməliyyat həyata keçirilmişdir. Türkiyənin terrorla mübarizəsi beynəlxalq hüquqdan qaynaqlanır. Kimdənse də icazə almasına gərek yoxdur. Azərbaycanın Türkiyənin terrorla mübarizəsinə verdiyi dəstək üçün başda Ali Baş Komandan İlham Əliyev olmaqla Azərbaycan xalqına minnətdarıq".

Rəşid Qarayev

Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyaseti üzrə sözçüsü Peter Stano da ermənidən betə erməni olduğunu, daha dəqiq desək, ifrat dərəcədə ermənipərestliyini açıq-aşkar şəkildə ortaya qoymaqla, çox böyük yanlışlığa yol verib. O, reallıqları, həqiqətləri nəzərə belə almadan, faktlara deyil, miflərə və uydurmalarla, fərziyələrə istinad etməklə, özünü gülünc vəziyyətə qoyub və eyni ilə, Avropanın heç bir əsası olmadan iddia irəli sürən, haqlı tərəfə qarşı ittihamlarla çıxış edib sonra rüsvay olan ermənipərest siyasetçiləri kimi özünü çox axmaq bir duruma salıb. Yəni, onlar kimi axmaqlıq edib.

"Avropa İttifaqı Azərbaycana aydın siqnallar göndərin ki, bu ölkə tərəfindən Ermənistənin ərazi bütövlüyünün hər hansı şəkildə pozulması qəbul edilməzdır və bu, Al ile Azərbaycan arasında münasibətlərde ciddi nəticələrə getirib çıxaracaq", deyə erməni jurnalistin sualını cavablandırırkən sayıqlayan Stanonun dediklərinin tamamilə absurd olduğunu hər kəs başa düşür ki, Ermənistənin ərazi bütövlüyünün hər hansı şəkildə pozulmasından səhbət belə gedə bilmediyi halda, heç bir pozuntu hali müşahidə edilmədiyi halda onun erməni jurnalistə belə bir cavab verməsi təkcə ermənipərestliyinin deyil, həm də axmaqlığının təzahürüdür. Çünkü ərazi bütövlüyünün pozulması ilə eləqədar bircə dənə də faktı Stano ortaya qoya bilməyəcəyi təqdirdə, çox axmaq bir vəziyyətə düşəcəyini elə indidən təsəvvür etmək çətin deyil.

Doğrudur, Ermənistəna məxsus mətbuat səhifələri Peter Stanonun fikirlərində böyük həvəsle sitat gətirirlər və bu, əlbəttə ki, başadışlıdır. Sözsüz ki, ermənilər hər zaman olduğu kimi, həqiqət, reallıq deyil, qanunsuz, əsassız mövqelərinin Stano kimi axmaqlar tərəfindən müdafiə edilməsi mərağındadırlar. O, da özüne nəinki axmaqlığı, həm də yaltaqlığı rəva bilərk, erməni dəyirmanına su tökmekle, işini bitmiş hesab edir. Amma başa düşmür ki, ədalətsiz yanaşması, haqsız, əsassız ittihamları ilə ilk növbədə özünü gülünc vəziyyətə salır, çünkü heç bir fakta istinad etmədiyi halda, dedikləri də, özü də qeyri-ciddi qəbul olunmaqdadır. Əslində, Stano Azərbaycana "barmaq silkəməklə" əməlli-başlı həddini aşır və nəinki siyasi etikaya, heç adəb qaydalarına da yaraşmayan şəkildə özünü aparmış olur. Bununla da yalnız özünü rüsvay edir, başqa heç nə edə bilmir və edə də bilməz. Heç nə edə bilməyəcəyin özünün də əmin olması üçün bu məsələdə "təcrübəli" birindən, Fransa kimi bir Avropa dövlətinin liderindən, Emmanuel Makron'dan soruşa bilərdi. O zaman görərdi və Makronun vəziyyətinə baxaraq, başa düşərdi ki, ölkəmizə ultimatum dili ilə danişmaq cəhdərinin heç bir mənəsi yoxdur və ümumiyyətlə belə bir ton qəbul edilməzdır. Fransa prezidenti özü de Stanoya başa sala bilərdi ki, erməni təxribatlarına dəstək vermek, Azərbaycanın haqlı, aydın və düşünülmüş hərəkətlərinin qarşısını almaq cəhdəri fiaskoya uğramağa mehkumdur.

Azərbaycan cəmiyyəti, rəsmi Bakı Peter Stanonun da, onun kimilərinin də əsassız, arqumentlər, həqiqətə uyğun olmayan, reallığı eks etdirməyən çıxışlarını da, bəyanatlarını da istehza ilə dinləyir. Brüsselde hansısa erməni jurnalistinə açıqlama verərkən Stano sadəcə olaraq, yaltaqlığını sübut etməkdən başqa bir şeye nail ola bilmədi, çünkü dünya ictimaiyyəti həqiqətin nədən ibarət olduğunu və Ermənistən tərəfinin yalnız uydurmalarla, yalana, böhtana əl atlığı, əsassız iddiaları alet olaraq istifadə etmek niyyətində olduğunu yaxşı bilir. Onu da yaxşı bilir ki, erməni cəmiyyəti Stano kimi ermənipərest yaltaqları da alet olaraq qəbul edir və lazımlılığı zaman onların özlərinin də hədəfə alır. Bu rakursda da Peter Stano məhz Fransa prezidentindən müəyyən təcrübə ala bilər, çünkü heç bir təsiri olmadı-

AXMAQLIQ

sına, torpaqlarımızı vəhşicəsinə talan edilməsinə görə nə əcəb bircə dəfə də olsa Ermənistəni heç qınamayıb da? Bir milyondan artıq azərbaycanının 30 il ərzində qəçin və məcburi köçküne çevrildiyi zaman niyə Avropa İttifaqı susdu, Peter Stano kimiləri də səsini belə çıxarmadı? "Biz Ermənistən və Azərbaycan rehbərliyi ilə six təməsda olmuşuq, hər iki ölkənin suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə dəstəyimizi təkrarlamaqdan və problemlərin müstəsnə olaraq sülh yolu ilə həllindən yorulmamış", deyən Stano hansı üzə bu ifadələri səsləndirir? Axi Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bütövlükde Al-nin və konkret olaraq ayrı-ayrı ölkələrinin mövqeyi və dəstəyi sayəsində deyil, öz güc ilə bərpa edib. Axi Avropa İttifaqı işgalçı ölkə olan Ermənistəni sakitləşdirmək üçün yərtidiyi siyaset də göz qaba-

Peter Stano tərəfindən edilən

AXMAQLIQ

ğını gördükleri zaman indi ermənilər Makronun özünü də lağ hədəfine çeviriblər. Həhalda, bir Avropa ölkəsinin prezidentinin, özü də ermənidən betə bir erməni kimi özünü aparan biri haylar tərəfindən hədəfə alınıbsa, deməli, Peter kimi birisi istenilən anda, yəni lazımlığı zamanda, heç nəyə yaramadığı belli olduğunda ermənilər üçün hədəfə çevrilə bilər. Çevrile birlər yox, elə çevriləmelidir, çünkü Azərbaycanın haqlı olması, hüquqi müstəvidə hərəkət etməsi, beynəlxalq hüquqa istinad etməsi, qanuni tələblərlə çıxış etməsi, ələlxüsəs da, haqlı olması fonunda onun heç nəyə nail ola bilməyəcəyi indidən bəllidir. Deməli, hədəfə çevriləcəyi də təkzib edilə bilməz və bu da onun axmaqlığının nəticəsi olacaq.

Diqqətə çatdırıq ki, Azərbaycan cəmiyyəti bir zamanlar Avropa Komissiyasının sedri Ursula fon der Leyenden tamamilə fərqli bir yanaşmanı da müşahidə edib, hansıki həmin o sədrin siyasi çekisi, Peter Stanon dan da, onun rəhbəri olan Borrelən də böyükdir. "Avropa İttifaqının dəstəklədiyiniz üçün təşəkkür edirik. Avropa İttifaqı Rusiyadan qaz tədarükünü diversifikasiya etmək və daha etibarlı tərəfdəşlərə müraciət etmək qərarına gəlib. Mən şadam ki, Azərbaycan da onlardan bırdır. Siz həqiqətən bizim ən mühüm enerji tərəfdəşimizsiniz və həmisə etibarlı olmusunuz", deyə bəyan edən Von der Leyen Bakıya gəldiyi zaman Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə müraciət edərək söylədikləri nəinkı bizim, elə Avropa İttifaqının da diqqətində yayının deyil. Avropa Komissiyası Bakı ilə Azərbaycanın təbii qazının idxlərini 2027-ci ilə qədər iki dəfə artırmaq və 15 il ərzində onun həcmi ilə ən azı 20 milyard kubmetre çatdırmaq barədə saziş imzalamasını hər kəs xatırlayır. Deməli, indi Peter Stano sadəcə olaraq boşboğazlıq edir. Bir halda ki, Avropa Komissiyasının sedri qeyd olunan şəkildə çıxış edir, Azərbaycan da öz öhdəliyinə əməl edir, deməli, Stano deyilən sözünün söylədiyi

ele sözdən başqa bir şey deyil və cəfəngiyatdır. Üstəlik, Azərbaycan tərəfindən Ermənistənin ərazi bütövlüyünün pozulması hələ olmayıbsa, onun dediklərinin mahiyəti də yoxdur.

Azərbaycanın Ermənistəna nə zamansı, yəni gelecek zamanda həcüm edəcəyi barədə fikirlərə, uydurmalarla istinad etmək, həqiqətən də axmaqlıqdır. Əvvələ, həcüm etmək üçün heç bir səbəb yoxdur. Azərbaycan öz milli maraqlarını, ərazi bütövlüyünü, süverenliyini tam təmin edib və hansıa hücumda ehtiyac qalmır. Əgər ermənilər, rəsmi İrəvan hansıa bir qorxuya düşübse, qorxuya yaşıyırsa, bu tamamilə başqa məsələdir və buna əsaslanaraq fikir səsləndirmək, sözün əsl mənasında axmaqlıqdır. Digər tərəfdən də axı rəsmi Bakı bütün diplomatik platformalarda qələbə qazanır və hansıa hücumda ehtiyac da olmadan milli maraqları və qanunlar çərçivəsində istədiyinə de nail olur. Həm də axı, ermənilər özləri də, Peter Stanon da bilməlidir ki, həcüm üçün hazırlıq görülməsini peykden də izləmək mümkündür və əsassız olaraq boşboğazlıq etməyə nə ehtiyac var? Bir halda ki, peykden izləmək mümkün, deməli, həcümə hazırlığı gizlətmək də mümkün deyil. Belə çıxır ki, Peter Stano tərəfindən səsləndirilən fikirlər cəfəngiyat olmaqla onun axmaqlığını birmənəli şəkildə sübut edir. Ən gülünc məqam isə ondan ibarətdir ki, Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyaseti üzrə sözçüsü həqiqətə deyil, ölkəmizə növbəti yersiz, mənasız "həcüm" barədə uydurulan ehtimala istinad edir və buna axmaqlıqdan başqa bir ad vermək mümkün də deyil.

Hələ bundan sonra "həcüm" ediləcəyi, Ermənistən ərazi bütövlüyünün hər hansı şəkildə gələcək zamanda pozulacağı barədə indidən uydurma mülahizələrə görə Azərbaycanı ittiham edən Peter Stano və eləcə də bütövlükde Avropa İttifaqı əsərin üçdə birinə yaxın müddət ərazində Azərbaycan ərazisinin 20%-ni işğal altında saxlama-

ğında olub. Bəlkə Stano deyilən həmin o axmaq, 44 günlük müharibə zamanı dinc Azərbaycan şəhərlərinə ermənilərin hücumlarından, azərbaycanlı qocaların, qadınların və uşaqların ölümündən də xəbərsizdir? Xeyr, onun hər şeydən xəbəri var, sadəcə olaraq özünü qanmazlıq və axmaqlığa qoyub və Ermənistəni da bu cinayət görə cəzalandırmaq çağırışı etmək niyyətində də görünmür. Budurmu Avropa İttifaqının ədaləti? Budurmu qayğıya qalmaq barədə onların iddialılığı? Bu, iddialılıq yox, elə axmaqlıqdır və Peter Stanonun fikirlərində də özünü göstərməkdədir.

Sual oluna bilər ki, Ermənistəndən qovulmuş 300 min azərbaycanının geri qayıtmək hüquq barədə niyə Avropa İttifaqı susur? Niye Stano demir ki, azərbaycanlıların da öz yurd-yuvalarına qayıtmək hüquq təmin edilməlidir? İndi ermənipərestlik yarışmasına çıxanlar o qədər axmaqlıq edirlər ki, ermənilər özləri də onlara güllərlər. Məsələn, Qarabağı 150 min ermənin tərk etməsini deyən Avropa diplomatiyasının rəhbəri Cozep Borrelin sözlerinə ermənilər özləri düzəliş edirlərse ki, bu rəqəm 100 mindir, deməli, avropalı ermənipərest diplomatlar ermənilərin özlərini də təəccübləndirməklə, təmamilə ağını çıxarırlar. Belə çıxır ki, bu gedisliyə yaxın zamanda avropalı ermənipərest diplomatlar iddia edəcəklər ki, Qarabağı 200 min, 250 min erməni tərk edib, halbuki həmin ərazilərdə cəmisi 30-35 min erməni əsilli yaşayib. Belə çıxır ki, heç bir fakta, arqumentə istinad etmədən, əsaslanmadan ağlına gələni danişmaq avropalı diplomatlar üçün adı hal alıb, amma istenilən haldə bunun adı axmaqlıqdır. Azərbaycan tərəfini etmədiyi əməllərə görə, gələcəkdə edəcəyi şübhəsi altında ittiham etmək də axmaqlığın son həddidir.

Inam Hacıyev

Tariximizde yer alan 20 Yanvar faciəsindən 34 il keçərə də, baş və rənər unudulmur ve qan yaddaşımıza əbədi köcüb. Həm kədər, həm də qürur doğuran sehifəmizə çevirilən və Azərbaycan xalqının tarixinə Qanlı Yanvar faciəsi ki-mi daxil olan 1990-ci il 20 Yanvar hadisəsi XX əsrde xalqımıza qarşı yerdilən düşünülmüş siyasetin növbəti təzahürü idi. Bu tarix Azərbaycan tarixinə silinməyən sehifələr yazdı, xalqın milli azadlığı, müstəqilliyi üçün yollar açdı. 1990-ci ilin yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə nəhaq qanlar tökülsə də, Azərbaycan xalqının iradəsini, milli azadlıq uğrunda mübarizə əzmini qıra bilmedi. Sovet dövründə

**20
yanvar**

Qarabağın Ermənistana birləşdirilməsinə qarşı çıxmışına görə Azərbaycanı cezalandırmaq üçün Kreml Qanlı Yanvar qırğını töretdi. Bu öncədən planlaşdırılmış hərbi cinayət idi. Azərbaycana göndərilən ordu hissələrinin tərkibinə Stavropoldan, Rostovdan, Krasnodardan sefərber edilmiş erməni zabit və əsgərləri, hərbi məktəblərdə təhsil alan erməni kursantları da cəlb edilmişdi. 1990-ci il yanvarın ortalarında SSRİ Müdafiə və Daxili İşlər nazirliklərinin, habelə başqa xüsusi təyinatlı hərbi birləşmələrin 66 min nəfərdən çox əsgər və zabiti Bakı şəhərinə gətirilərək, Qala və "Nasolu" aerodromlarında, Respublika stadionunda, Salyan qışlasında (kazarmasında) yerləşdirilmişdir. 1990-ci il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə birbaşa Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitesinin baş katibi Mixail Qorbaçovun emri ilə SSRİ Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Tehlükəsizlik Komitəsi və Daxili İşlər Nazirliyinin qoşun hissələri Bakıya və Azərbaycanın bir neçə rayonuna yeridildi, dinc əhali ağır texnikadan və müxtəlif tipli silahlardan atəşə tutularaq kütlevi qətlə yetirildi.

İNSANLIĞA QARŞI TÖRƏDİLMİŞ ƏN AĞIR CİNAYƏT

70 il imperiya dövründə yaşayan Azərbaycan xalqına qarşı keçmiş sovet dövlətinin herb maşınının həyata keçirdiyi hərbi təcavüz insanlığa qarşı töredilmiş ən ağır cinayətlərdən biri kimi qiymətini almış oldu. Bu, uzun illər sovet imperiyasının əsərətində yaşayan xalqın azadlıq səsini ucaltdığı, öz suverenliyi uğrunda cəsarət nümayiş etdirdiyi şərəflə tarixdir.

Milli azadlıq və ərazi bütövülüyü uğrunda mübarizəyə qalxmış dinc əhaliyə silahlı təcavüz nəticəsində günahsız insanların qətlə yetirilməsi və yaralanması totalitar sovet rejiminin süqutu ərefəsində onun cinayətkar mahiyyətini bütün dünyaya bir daha nümayiş etdirdi. Həmin dövrün tarixinə nəzərsalsaq görərik ki, 1990-ci ilin yanvar ayında M.Qorbaçov başda olmaqla sovet imperiyasının rəhbərliyi Bakıda vəziyyətin gərginləşməsini və hakimiyyətin təhlükədə olduğunu bəhane edərək qoşunun yeridilməsi üçün müxtəlif əsəssiz məlumatlar yayıldı. Guya Bakıya qoşun hərbi qulluqçuların ailələrini qorumaq, hakimiyyətin zorakılıqla ələ keçirilməsinin qarşısını almaq üçün yeridilmişdi. Əslində ise bu, tamamilə saxta bir tezis idi. 1990-ci il yanvarın 19-da M.Qorbaçov SSRİ Konstitusiyasının 119-cu, Azərbaycan SSR Konstitusiyasının 71-ci

maddələrini kobud şəkildə pozaraq, yanvarın 20-dən Bakıda fəvqəladə vəziyyət elan edilməsi haqqında fərman imzaladı. Lakin əhalinin bundan məlumatsız qalması üçün SSRİ DTK-nın "Alfa" gruppun tərəfindən yanvarın 19-da saat 19.27-də Azərbaycan televiziyasının enerji bloku partladı, respublikada televiziya verilişləri dayandırıldı. Gece isə qoşun fəvqəladə vəziyyət elan edilməsindən xəbərsiz olan şəhərə daxil oldu və dinc əhaliyə amansız divan tutuldu. Fəvqəladə vəziyyətin yanvarın 20-də saat 00-da tətbiq edilməsinə baxmayaraq, qoşun hissələri yanvarın 19-da saat 21-dən etibarən birinci olaraq Türkən-Qala tərəfdən şəhərə yeridildi. "Mülki və siyasi hüquqlar haqqında" Beynəlxalq Paktın birinci bəndinə əsasən, fərman imzalandığı andan fəvqəladə vəziyyətin tətbiqi və müddətləri barədə əhaliyə rəsmi xəbərdarlıq edilməlidir. Lakin tətbiq edilmiş fəvqəladə vəziyyət haqqında əhali xəbərdar edilməmişdir. Sovet ordusunun xüsusi təyinatlı dəstələrinin və daxili qoşunların iri kontingentinin Bakını zəbt etməsi xüsusi qəddarlıqla müşayiət edilmişdir. "Bakı əməliyyatı"na rəhbərliyi birbaşa SSRİ müdafiə naziri Dmitri Yazov, SSRİ daxili işlər naziri Vadim Bakatin, SSRİ DTK sedrinin müavini Filip Babkov həyata keçirildilər. Fəvqəladə vəziyyətin

tətbiqi əhaliyə elan olunanadək hərbi qulluqlar 82 nəfəri amansızcasına qətlə yetirmiş, 20 nəfəri ölümçül yaralamışlar.

Kütlevi insan qırğını töredildikdən sonra - yəni 20 yanvar 1990-ci il səhər saat 5.30-da radio vasitəsilə Bakı şəhər komendantı V.Dubinyak fəvqəladə vəziyyət tətbiq edildiyi barədə rəsmi məlumatı efirə vermişdir. Halbuki, yanvarın 20-də saat 00-dan başlanılmış hərbi əməliyyatlarda tanklardan və müxtəlif təyinatlı zirehli döyüş maşınlarından istifadə edilmiş, Xəzər Hərbi Donanmasına məxsus gəmilərdən şəhərə desant çıxarılmışdı. Fəvqəladə vəziyyət elan edildikdən sonra isə yanvarın 20-də və sonrakı günlərdə Bakı şəhərində 21 nəfər öldürüləmişdir. Qanlı Yanvar gündündən sonra fəvqəladə vəziyyətin elan olunmadığı rayonlarda yanvarın 25-də Neftçala, yanvarın 26-da Lənkəranda 8 nəfər qətlə yetirilmişdir. Ümumilikdə Respublikada 147 nəfər öldürüləmiş, 744 nəfər yaralanmış, 841 nəfər qanunsuz həbs olunmuş, 200 ev və mənzil, 80 avtomobil, o cümlədən təcili yardım maşınları, dövlət əmlakı və şəxsi əmlak məhv edilmişdir. Dövlət, ictimai və şəxsi əmlaka həmin dövrün qiymətləri ilə 5.637.286 rubl məqdarında maddi ziyan vurulmuşdu.

Ardı Səh. 6

Əvvəli Səh. 5

Adamları xüsusi qəddarlıqla və yaxın məsafədən gülləmisişlər. Xəstəxanalar, təcili yardım maşınları atəş tutulmuş, həkimlər öldürülmüşdür. Baş verən hadisələr 1948-ci ilin Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsi, 1966-ci ilin Mülki və Siyasi Hüquqlar haqqında Beynəlxalq Akti, 1966-ci ilin İqtisadi, Sosial və Mədəni Hüquqlar Haqqında Akti və 1975-ci ilin Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Müşavirəsinin Helsinki Yekun Akti, ATƏM-in 1989-cu il Vyana görüşünün son qərarı, hərbi əməliyyatların aparılmasını tənzimləyən qüvvədə olan müqavilələr, əsasən də 1980-ci ilin döyüş zamanı yüngül fırıldan və yayılan güllələrin istifadə edilməməsi Bəyannaməsi də buraya daxil olmaqla qüvvədə olan bütün insan hüquqlarına əsaslanan beynəlxalq müqavilələr kobudcasına pozulmuşdur.

Yanvarın 20-də artıq bütün dünya Bakıda törədilmiş dəhşətli qırğından xəbər tutdu. Artıq sovet qoşunlarının Bakıya hərbi müdaxiləsi dönyanın bir sıra ölkələrində etirazla qarşılanmışdır. M.Qorbaçovun atlığı bu adımlı kəskin tənqid etmişlər.

**AZƏRBAYCANIN
İSTİQLAL YOLUNUN İLK
ZİRVƏSİ, MILLİ
MƏFKURƏMİZİN
AZADLIQ İSTƏYİNİN
OYANIS GÜNÜ**

20 Yanvar hadisələri nəticəsində Azərbaycanda sovet imperiyası özünün bütün mənəvi və sosial dayaqlarını itirdi. Xalqın Sov.İKP-yə və mövcud rejime qarşı nifreti son həddə çatmış, Sov.İKP üzvləri kütlevi şəkildə partiya biletlerini ataraq onun sıralarını tərk etmişlər.

Məkrli niyyətlərin ifşası. 20 Yanvar hadisələrindən sonra xalq daha bir gerçəklilikin şahidi oldu. Xalqın mübarizəsini, tökülen qanı siyasi niyyətləri üçün alətə çeviren Azə-

baycan Xalq Cəbhəsinin başında duranların iç üzü açılmışa başlamışdı. Belə ki, 20 Yanvar hadisələrinə siyasi qiymət verilməsi tələbi ilə dəfələrlə çıxış edən Azərbaycan Xalq Cəbhəsi hakimiyyətə gəldikdən sonra bu mövzunu unutdu. Onlar hakimiyyətde olduğu dövrde faciəyə siyasi qiymət vermək üçün öz imkanlarından istifadə etmədi. 1990-ci il yanvarın 21-də Sovet rejiminin qadağalarına rəğmən, həyatını təhlükə qarşısında qoysayaq Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyinə gələn Ulu Önder Heydər Əliyev qanlı faciənin təşkilatçılarını dünya içti-maiyyəti qarşısında ittiham etdi. Cəsareti bəyanat verək əliyalın xalqın qırılmasını hüquqa, demokratiyaya, humanizmə zidd,

Moskvanın və respublika rəhbərlərinin günü-hi üzündən yol verilmiş kobud siyasi səhv kimi ifşa etdi. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin tarixine qanlı 20 Yanvar faciəsi xalqımızın şəref və qəhrəmanlıq səhifəsi kimi yazılırdı. Azərbaycan tarixində qanla yazılımış bir səhifə olsa da, bu tarix Azərbaycanın istiqlal yolunun ilk zirvəsi, milli məfkurəmizin azadlıq istəyinin oyanış gündür. Xalq o günlərdə böyük bir həqiqəti - həqiqi liderin meydanda olmamasını da bütün mahiyəti ilə dərək etdi. O mədhiş gündə Ulu Önder Heydər Əliyev xalqının səsine hər kəsdən əvvəl səs verdi. Ümummilli Lider Moskvada xüsusi nəzarət

Ümummilli Lider dövrün mürəkkəbliyinə rəğmən, 20 Yanvar faciəsinin başvermə səbəbləri və günahkarların araşdırılması ilə de məşşələr oldu və bunun nəticəsində həqiqətlər üzə çıxdı. Ulu Önder Heydər Əliyevin Fərmanı ilə 1998-ci ilde "20 Yanvar Şəhididə" fəxri adı təsis edilib. Yanvar faciəsinin tədqiqi ilə bağlı aparılan bütün işlər daim Ulu Önder Heydər Əliyevin diqqətində olub. "20 Yanvar faciəsinin 4-cü ildönümünün keçirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 5 yanvar 1994-cü il tarixli fərmanında deyilirdi: "Xalqımızın tarixinə Qanlı Yanvar faciəsi kimi daxil olmuş 1990-ci ilin yan-

altında ola-ola, özünün və ailə üzvlərinin həyatını açıq təhlükə qarşısında qoysaraq, hadisələrdən dərhal sonra, 1990-ci il yanvarın 21-də ailəsi ilə birlikdə ölkəmizin Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyinə gələrək, təcavüzə kəskin etirazını bildirdi, faciəni törədənləri, şəxsən M.S.Qorbaçovu kəskin ittiham etdi, qoşunların Bakıdan çıxarılmasını tələb etdi. Ulu Önder Heydər Əliyev bununla, hər şəyden əvvəl, Vətən, xalq qarşısında vətəndaşlıq və milli mövqeyini nümayiş etdirdi.

**İLK SİYASI-HÜQUQI
QİYMƏT**

Ümummilli Lider Heydər Əliyev təhlükələrdən çəkinməyərək Sovet hakimiyyətinin "20 Yanvar" əməlinə etiraz edərək Azərbaycan xalqının başına getirilən qanlı faciənin ilk siyasi-hüquqi qiymətini verdi. "Mən bu faciəyə həmişə ürəkdən yanaraq həm də vətəndaşlıq borcumu yerinə yetirməyə çalışmışam və bu gün də həmin mövqedəyəm, sabah da həmin mövqedə olacağam. Birinci növbədə, ədalət naminə, eyni zamanda, Azərbaycan xalqının namusunu, şərəfini, milli mənliyini qorumaq naminə." deyə Ulu Önder Heydər Əliyev bildirmişdir. Ulu Önder Heydər Əliyev Bakıya rus ordusunun yeridilməsi ilə bağlı SSRİ rəhbərliyinin qərarını kəskin tənqid edərək, rəsmi açıqlamani tələb etdi: "Azerbaycana kənardan böyük ordu kontingenti yeridilmişdir. Respublikada neçə ordu birləşməsinin olduğu mənə yaxşı bəlliidir. Azerbaycanda kifayət qədər - 4-cü ordu, Xəzər Hərbi Dəniz Donanması, desant qoşunlarının diviziyası, Hava Hükümdən Müdafiə Qoşunları, DİN-in daxili qoşun birleşməleri vardır. Oraya əlavə qoşun yeritmek nəyə lazımdır? Əger belə zərurət var idisə, orada yerleşən hərbi hissələrdən de istifadə etmək olardı. Belə qərar qəbul edən Azərbaycan rəhbərliyi, hamidan əvvəl isə Azərbaycanı qoysub qaçmış Vəzirov, öz xalqı qarşısında məsuliyyət daşımalıdır".

Ümummilli Liderin təşəbbüsü ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi 20 Yanvar faciəsinə ilk siyasi qiymət verən 21 noyabr 1990-ci il tarixli qərar qəbul etdi. Ulu Önderin təşəbbüsü və göstərişləri ilə 1994-cü ilin mart ayının 29-da Milli Məclis "1990-ci il yanvarın 20-də Bakıda törədilmiş faciələ hadisələr haqqında" Qərar qəbul etdi.

varın 20-də Azərbaycan öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda şəhidlərini vermişdir".

**"AZƏRBAYCAN BU
MÜBARİZ OĞUL VƏ
QIZLARININ ŞÜCAƏTİNİ
DAİM YÜKSƏK****QİYMƏTLƏNDİRİR,
ONLARIN RUHUNA
EHTİRAM GÖSTƏRİR,
XATIRƏSİNİ HƏR ZAMAN
UCA TUTUR"**

Ulu Önder Heydər Əliyevin yolunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev şəhidlərin xatiresinin uca tutulmasına, şəhid ailələrinin sosial məsələlərinin həll olunmasına xüsusi diqqət ayırrı. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsleri sayesində 20 Yanvar hadisələri ilə əlaqədar əlliyyi olan şəxslər və şəhid ailələri üçün effektiv sosial müdafiə sistemi formalaşıb. Dövlət Başçısının "20 Yanvar şəhidinin ailəsi üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdünə təsis edilməsi haqqında" 2006-ci il 19 yanvar tarixli Fərmanına əsasən, şəhid ailələrinə dövlət qayğısını artırmaq məqsədilə təqaüd verilir. Onların uyuduğu Şəhidlər Xiyabanında təmir və yenidənqurma işləri ilə yanaşı, Bakının Yasamal rayonundakı "20 Yanvar" dairesində, Həsən bəy Zərdabi və Müzəffər Həsənov küçələrinin kəsişməsində Qanlı Yanvar şəhidlərinin xatiresinə memorial abidə kompleksi ucaldılmışdır.

Xalqın azadlığını, şərəf və ləyaqətini uca tutan Vətən övladları canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Azərbaycan xalqının sınağa çəkildiyi, qəhrəman oğulların əbədi yaşamaq naminə ölümə qənşər gedərək şəhid olduqları o mədhiş gecə - 20 Yan-

var xalqımızın qan yaddaşına çevrildi. Şəhidlərimiz 20 Yanvarı xalqımızın müstəqillilik, istiqlal və hürriyyət uğrunda apardığı milli azadlıq hərəkatının zirvəsi kimi Azərbaycan tarixinə hekk etdilər.

Artıq həmin hadisədən otuz dörd il ötürü. Xalqımız igid övladlarının fədakarlığını məhəbbətə xatırlayıb və onların əziz xatiresini böyük ehtiramla yad edir. Ölkəmizin her yerində, eləcə də xarici dövlətlərdə tədbirlər keçirilir. 20 Yanvar gününün Azərbaycanın suverenliyi, istiqlaliyyəti və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə rəmzi kimi qeyd olunur. Azərbaycan xalqı azadlıq eşiqi ilə, əliyalın rus ordusunun qarşısına çıxanda çox qurbanlar verdik. Amma vüqarla deyək ki, 20 Yanvarda yeni Azərbaycan doğuldu.

1990-ci ilin 20 Yanvar hadisələri zamanı Azərbaycan xalqı öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda çox sayıda şəhid verdi. Prezident İlham Əliyev dediyi kimi, "Azərbaycan bu mübariz oğul və qızlarının şücaətini daim yüksək qiymətləndirir, onların ruhuna ehtiram göstərir, xatiresini hər zaman uca tutur".

Şəhidlərimizin ruhu bu gün şaddır. Azərbaycan 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarını öz güc ilə döyüş meydanında azad etdi. Bu gün müstəqil Azərbaycanın her bir yerində üçrəngli bayraqımız dalgalanır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQİZİ

Tənmiş politoloq, "PolitRus" ekspert-analitik şəbəkəsinin rəhbəri Vitali Arkov "Moskva-Baku" portalına müsahibəsində Ermənistən hökumətinin nümayəndələrinin Qərb platformalarında növbəti fəallığı barədə danışır. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- İki gün əvvəl İsvəçrənin Davos şəhərində Rusyanın iştirak etmədiyi Dünya İqtisadi Forumu işə başladı. Eyni zamanda, Ermənistən Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan forumun kənarında çox əlamətdar görüş keçirib. İclasda ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O'Brayen, Avropa İttifaqı Şurasının rəhbərinin xarici siyaset üzrə baş müşaviri Saymon Mordu, Avropa Şurasının rəhbəri Maqdalenə Qrono, Avropa Komissiyasının rəhbərinin diplomatik müşaviri Fernando Gimareys və xarici siyaset üzrə baş müşaviri iştirak ediblər. Qriqoryan həmçinin O'Brayenlə slavə ayrıca görüş keçirib...

- Bəzi məlumatlara görə, bu gün Nikol Paşinyanın əsas varisi kimi mehz Armen Qriqoryan beşədirilir. ABŞ isə bunu feal şəkilde təbliğ edir. Bu görüş da bunun bir daha təsdiqidir. Qriqoryan mütəmədi olaraq ona-buna zəng edir və İrvanda hörmətlə qonaqları qəbul edir. Və çox tez-tez xarici siyaseti şərh edir. Bələ görünür ki, ictimai siyasetlə meşğul olmaq Təhlükəsizlik Şurası rəhbərinin səlahiyyətine aid deyil, amma o, buradadır.

Ermənistən "təhlükəsizliyinə" gəlincə, ona qarşı təxribatların törədiləcəyindən daha çox Ermənistən qonşusu kimi Azərbaycan narahat olmalıdır. Fransa indi Ermənistəni silahlandırır. Ermənistən qışqır ki, Azərbaycanın "tecavüz"ündən qorxur, eyni zamanda hücumu hazırlaşır. Neca deyərlər, oğrunun özü ən yüksək səsle "Oğrunu tutun" qışqırı.

Əger Ermənistən Fransanın tərkisi ile Azərbaycanqa qarşı hərbi çıxış etsə, bu, açıq-aydın uduzulmuş bir kampaniya olacaq. Fransa Ermənistəni necə silahlandırsa da, regionda güc prioriteti Azərbaycanın tərəfində-

"Qərb Ermənistəni yeni müharibə üçün silahlandırır və qızışdırır"

Vitali Arkov: Postsoviet məkanında və Avropada bir çox siyasetçilər ölkənin suverenliyini və ləyaqətini necə müdafiə etməyi Əliyevdən öyrənməlidirlər"

dir. Bu hərbi kampaniyanın nəticəsi, əgər Ermənistən rəhbərliyinin axmaqlığı ucbatından baş verərsə, İrəvan üçün ağır olacaq. Fransa və Avropa İttifaqı Ermənistəni qızışdırır. Və o, yeni müharibəyə başlamaq üçün səbəb arxarır. İndi İrəvan beynəlxalq platformalarda "Ermənistən təhlükəsizliyinə təhdidlər" mövzusunu təbliğ edir. Və hətta bunu Ermənistənin müdafiə naziri deyil, Təhlükəsizlik Şurasının rəhbəri deyir. Amma erməni xalqının narahatlığına heç bir real səbəb yoxdur. Azərbaycan Ermənistəna hücum etmək fikrində deyil. Azərbaycanın hərbi yolla nəyise qaytarmaq niyyətində olması ilə bağlı bütün bu bəyannatlar saxtakarlıqlandıran başqa bir şey deyil. Bu gün Azərbaycan Zəngəzur dəhlizinin reallaşdırılması üçün Ermənistəndən əməli addımlar gözlemədən İran ərazisindən keçməklə alternativ yol çəkir. Bəli, daha bahaldır və daha uzun çəkir, amma necə etmək olar? Əger Ermənistən rəhbərliyi ma-

neə törədir-sə, biz başqa yolla getməliyik.

Ermənistən bu gün növbəti siyasi təxribat təşkil etməyə çalışır. Yeni hərbi təxribatların ola bilecəyini istisna etmirəm, regionda Qərbin sıfarişi ilə Ermənistən təhrik etdiyi növbəti münaqişəni istisna etmirəm.

Ermənistən və onun Qərb "dostlarının" bu gün üzərində çalışdığı məsələ Ermənistən təhlükəsizliyi ilə bağlı deyil, Azərbaycan və müəyyən dərəcədə Rusiyaya qarşı yeni hərbi kampaniyanın necə başlaşacağı ilə bağlıdır. Bunda regiondakı xarici qüvvələr maraqlıdır. Regionun en suveren dövlətləri olan Rusiya, Türkiyə və İranı münaqişəyə sürük-

mək cəhdələri davam edir. Bu "yumor" altında guya Ermənistəni qorumaq üçün Ermənistənə NATO qoşunları gətirilə bilər. Amma onlar başqa şeylər yanaşı, həm də Paşinyanı qorumaq üçün ora yerləşdiriləcəklər.

Eyni zamanda, göz qabağındadır ki, Qərb Ermənistəndən Rusiya, Türkiyə, İran və Azərbaycan'a qarşı təsir aleti kimi necə qədər ehtiyatla istifadə etməye çalışsa da, onlar yaxşı başa düşülər ki, regional toqquşmalar genişməyəsi müharibə ilə nəticələnə bilər.

Ermənistən nümayəndəsinin Davosda görüşü bir daha göstərir ki, Ermənistən Qərbdən kömək və destək arxarır. Ermənistənə belə güclü qərbiyənlü platformada hər iştirakçı ABŞ və Al-nin necə birlikdə işlədiyini və Ermənistəni necə qəbul etdiyini nümayiş etdirir. Ukrayna mövzusunun feal müzakirə olunduğu Qərb platformalarında Ermənistən Qərb temsilciliyi ilə intensiv görüşlər keçirir.

Paşinyanın dövründə Ermənistən suverenliyini itirdi. İndi ən azı Fransanın müstəmləkəsidir. Ermənistəndə "operatorları" Paris və Makkondur. Bu yanaşma Ermənistəni və erməni xalqını gələcəkdə məhrum edir. Qərbin başqa dövlətdən öz maraqları üçün istifadə etməsi kimi Ukrayna nümunəsi var. Həm Fransanın, həm də ABŞ-in Qafqazda maraqları var. Ermənistən isə bu maraqların həyata keçirilməsi üçün alətdir.

- ABŞ və Al həqiqətən Ermənistənə hər hansı yardım göstərəbilərmi? Sentyabrın 19-dan sonra gördük ki, Al və onun ayrı-ayrı ölkələri Ermənistənə və Qərabağ ermənilərinə nə qədər maliyyə və humanitar yardımlar

ayırıblar...

- Bu, Paşinyan və komandası üçün daha çox "qeydiyyatlı" pul idi. Bir neçə qəpik yəqin ki, Qərabağ ermənilərinə gedib, qalan isə sadəcə olaraq Paşinyan rejiminin maliyyəsi olub. Göründüyü kimi, Fransa Ermənistənə da kreditlə silah və texnika verir. Aydındır ki, bu, adətən nəyə gətirib çıxarırlar - ölkələr borca sürüklənir. Əgər Qərb Ermənistənə kömək etmək isteyirse, bu ölkənin iqtisadiyyatına investisiyalar qoyulmalı, iş yerləri açılmalıdır. Amma biz bunu görmürük. Rusiya bunu edir. İşin gülməli tərəfi isə budur ki, bu fonda Rusiya Ermənistəndən sixışdırır, ona az qala "ışgalçı" deyirlər. Amma Rusiya biznesini Ermənistəndən çıxarsanız, Ermənistənda nə qalacaq?

- Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi bu gün Ermənistəndə bəzi iqtidarınlı siyasetçilərin Qərba rəğbat bəsləməkdə artıq sərhədi keçməsinə diqqət çəkməkdə davam edir...

- Bu doğrudur. Yeri gəlməkən, Ermənistən hərbi əməliyyatlara həzirlaşdığını Ermənistən vətəndaşlarının Rusiyada aktiv şəkildə daşınmaz əmlak alması sübut edir.

- ABŞ Azərbaycana təzyiq etmək cəhdərini davam etdirir...

- Azərbaycanda qarşidan gələn prezident seçkili fonunda Qərbi təşkilatları uzun müddətdən ki, ənənəvi hal almış səhəbtən - guya "kütləvi pozuntular"dan danışacaqlar. Bütün bunlar suveren dövlətin - Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmaq cəhdədir. ABŞ-in diktəsi ilə Əliyevə müeyyən addımlar atması üçün təzyiqlər olacaq. Amma o, indiyədək belə hərəkətlər etmədiyi kimi, Azərbaycanın milli maraqlarına zidd olduğundan onları da etməyəcək. Postsoviet məkanında və Avropada bir çox siyasetçilər ölkənin suverenliyini və ləyaqətini necə müdafiə etməyi Əliyevdən öyrənməlidirlər.

Bütövlükdə, bu gün bu, bir daha göz qabağındadır: Cənubi Qafqazın bütün ölkələri daha çox konstruktiv qarşılıqlı fealiyyətə can atır və hənsiyyətə yolla prosesləri vahid hesab edir, Ermənistən yenə də öz psevdodeyalar ilə konara çəkilir. Amma bu, Ermənistənə yaxşı heç nə gətirməyəcək.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

"Ölkəmizdə yanğın və qaz təhlükəsizliyi ilə bağlı qaydalar mövcuddur. Bu qaydaların tələblərinə riayət etmək hər bir vətəndaş üçün məcburidir. Düşünürəm ki, yanğın və qaz təhlükəsizliyi ilə bağlı mərafətindən təbliğat xarakterli işlərin aparılması daha genişməyəsi olmalıdır. Məsələn bağçalarda, təhsil müəssisələrində, televiziya kanallarında, saytlarda, müxtəlif reklam lövhələrində yanğın və qaz təhlükəsizliyi haqqında qaydaların müxtəlif bəndlər yerləşdirilməlidir. İnsanlar bu barədə daha çox məlumatlı olmalı, mərafətənələrdir". Bu barədə SİA-ya açıqlamasında yanğın təhlükəsizliyi üzrə ekspert Orxan Musayev deyib. Onun sözlərinə görə, faktiki olaraq bu qaydalar mövcud olsa da demek olar vətəndaşlarımızın bir çoxu bu qaydaların tələblərindən məlumatsızdır: "Bir çox bədbəxt hadisələr, partlayış, yanğın hadisələri də insanların məlumatsızlığı ucbatından baş verir ki, bu da çox ağır nəticələrə gətirib çıxarır. Sahibkarlar tərəfindən bu qaydalara dırnaqarası yanaşılır. Ona görə də tez-tez bu cür bədbəxt hadisələrin şahidi oluruq. Yoxlama mexanizminin özünün də müasirleşməyə ehtiyacı var. Düşünürəm ki, beynəlxalq təcrübəyə əsaslan-

"Bir çox yanğın hadisələri insanların məlumatsızlığı ucbatından baş verir"

raq daha müasir yoxlama mexanizmi tətbiq olunmalıdır. Hətta cərimə tədbirlərinin daha da sərtləşdirilməsi mütələq lazımdır. Çünkü hansısa müəssisədə yanğın hadisəsi yaxud qaz təhlükəsizliyi ilə bağlı hadisə baş verirse burada tekce əmlaka deyil, insan sağlamlığına da ziyan dəyə bilər".

Ekspert bildirib ki, qış aylarında bir çox mənzillərdə kustar üssü hazırlanmış və istifadə olunan isidici cihazların işlədilməsi, yaxud kustar üssü çəkilmiş qaz xəttlərindən istifadə yanğın və partlayış hadisələrinə getirib çıxarır: "Qaz sızmazı olarsa həmin qazı müəyyənleşdirmək qeyri-mümkündür. Ona görə də bir çox təlimatlarda da qeyd olunur

ki, mənzilə daxil olarkən ilkin mərhələdə elektrik naqillərini işe salmaq lazımdır. Ev havalandırılmalı, pəncərə açılmalıdır və bir müddətdən sonra elektrik cihazları qoşulmalıdır. Əger evdə qaz sızmazı varsa və elektrik naqillərini işe salırsaq dərhal partlayış baş verir. Qaz iyisiz, rəngsiz olduğu üçün onu vizual gözlə müəyyənleşdirmək mümkün deyil. Bununla da bağlı dəfələrlə qeyd etmiş ki, ölkəmizdə qaz dedektorlarının quraşdırılması ilə bağlı qaydalar təsdiq və tətbiq olunmalıdır. Hər bir müəssisədə qaz dedektorları quraşdırılmalı və bu quraşdırılma xüsusi lisenziyası şirkət tərəfindən aparılmalıdır. Qaz sızmazı baş verərsə qaz dedektoru sizmanı aşkarlayır və mənzilə, obyekt qazın verilməsini dayandırır. Bu praktika beynəlxalq təcrübədə dəhaç çox istifadə olunur. Ölkəmizdə də tətbiqi baş verən bədbəxt hadisələrin azalmasına çox ciddi təsir göstərəcək".

O.Musayev qeyd edib ki, obyekt və müəssisələrdə yanğın dedektorları da quraşdırılmalıdır: "Qaz dedektorunda olduğu kimi yanğın baş verərsə dərhal məlumat ötürüsün və yanğının söndürülməsi istiqamətində adımlar atılsın. Əsasən bir çox restoran tipli

yerlərdə, ictimai iaşə obyektlərində propan tipli qaz balonlarının istifadəsi çox ciddi təhlükə aşılayır. Qaydaların tələblərinə görə, binaların birinci mərtəbəsində yerləşən obyektlərdə propan tipli qaz balonlarının istifadəsi qəti bağdadır. Lakin bir çox restoranlarda bu tip qaz balonlarından istifadə olunur. Bu da canlı bombardır, hər an partlayış baş verə bilər. Necə ki, bir neçə il bundan əvvəl gecə klublarından birində çox ciddi partlayış hadisəsi baş vermişdi. Bu da təbii ki, qaz balonu səbəbindən baş vermişdi. Ümumilikdə götürdükde qaydalara biganelik var və bu bədbəxt hadisələrə getirib çıxaran ən böyük amildir. Müəssisələrdə ilkin yanğınsöndürmə vasitələri yerləşdirilməlidir, müxtəlif kustar əsaslı hazırlanmış cihaz mənzillərdə və ictimai iaşə obyektlərində qətiyyətə istifadə olunmamalıdır. Bir çox sahibkarlar yanğın təhlükəsizliyi ilə bağlı hansısa vəsaitin ayrılmamasına artıq xərc kimi yanaşır. Lakin nəzəre çatdırılmış statistikalar görə, bədbəxt hadisə baş verdiğindən sonra yaranan maliyyə itkisi öncədən yanğın təhlükəsizliyinin təşkil olunmasında ayırlan vəsaitdən 10-15 dəfə çox olur. Ona görə də sahibkarlar və vətəndaşlar yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına ciddi yanaşmali və bu tədbirlərin təşkil olunması, nəzərdə saxlanaraq saz vəziyyətdə saxlanması təmin etməlidirlər ki, həm insan sağlamlığına, həm də əmlaka ciddi ziyan dəyməsin".

Rəşid Qarayev

Birmenali şəkildə qeyd olunmalıdır ki, xalqın iradəsinin ifadəsi sayılan seçkilərin azad və demokratik şəraitdə keçirilməsi ölkənin hüquqi, demokratik dövlət quruculuğuna sədaqəti ilə bağlıdır. Tebii ki, seçkilər zamanı ictimai fəallıq ən yüksək formada olur və seçicilər inandıqları və etibar etdikləri namizədə səs verməklə tələyini müəyyənəşdirmiş olurlar. Azərbaycanda demokratik dünyanın sivil hissəsi olaraq 1993-cü il Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin xalqın çağırışı ilə ikinci dəfə hakimiyətə gəlmişindən sonra azad, şəffaf seçkilərin keçirilməsində maraqlı olub və dövlət bu məsələdə xüsusi principiallıq nümayiş etdirib. 1993-cü ildə Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin xalqın böyük dəstəyi ilə Prezident seçilmesi ölkədə demokratiyanın inkişaf etdirilməsinin, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunun və mükəmməl seçki sisteminin təkmiləşdirilməsinin əsasını qoymuşdur. 2003-cü ildə Dahi Öndər Heydər Əliyev tərəfindən parlamente təqdim olunmuş Seçki Məcəlləsi Azərbaycanın seçki sistemine verilmiş ən mühüm töhfələrdən biri oldu. Seçki Məcəlləsi ATƏT-in, AŞ PA-nın və digər beynəlxalq qurumlar tərəfindən müsbət dəyərləndirildi və qanunun layihəsinin azad və ədalətli seçkilərin keçirilməsində mühüm hüquqi sənəd olduğunu qeyd etmişlər. Sonrakı mərhələdə Seçki Məcəlləsinə müəyyən əlavələrin və dəyişikliklərin edilməsi müasir dövrün tələblərindən biri olmuşdur. Bir sözlə, Azərbaycan demokratik, azad seçkinin keçirilməsində daim maraqlı olub. Əminliklə demek olar ki, 2024-cü il fevralın 7-də keçirilməsi nəzərdə tutulan növbədən kənar prezident seçkiləri də azad və şəffaf, şəritdə xalqın iradəsi əsasında keçiriləcək. Ali Məhkəmənin sədri İnam Kərimov Azərbaycanda ədalətli və azad seçkilərin keçirilməsi üçün bütün şəraitin mövcud olduğunu bildirib. İnam Kərimov onu da qeyd edib ki, seçkilərin demokratik, azad və şəffaf həyata keçirilməsi üçün başlıca şərt ölkədə olan ictimai-siyasi sabitlikdir: "Ölkəmizdə ədalətli, şəffaf, azad seçkilərin keçirilməsi üçün bütün şərtlər və lazımı şərait mövcuddur". İ.Kərimov onu da vurğulayıb ki, ölkədə seçki ilə bağlı əsas yük həmişə olduğu kimi, Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzərinə düşür: "İnanıram ki, bu il də qarşıya qoyulan vəzifələr Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən yüksək peşəkarlıqla yerinə yetiriləcək. Bu işdə məhkəmə hakimiyəti olaraq üzərimizə düşən öhdəlikləri yerinə yetirməyə həzirıq".

**30 ildən sonra ilk dəfə bütöv
Azərbaycanın hər yerində
seçkiləri keçiriləcək**

7 fevral növbədən kənar prezident seçkilərinin önəmi ondan ibarətdir ki, xalqımız 30 ildən sonra ilk dəfə bütöv Azerbaycanın hər yerində seçkiləri keçirəcək. Bunun üçün dövlət hər cür imkan və şəraiti yaradıb. Artıq işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məntəqələr yaradılıb, seçki siyahıları tam şəkilde formalaşdırılıb. Verilən məlumatə görə, işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda 26 seçki məntəqəsi yaradılıb. Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının və Mərkəzi Seçki Komissiyasının nümayəndələri seçkilərə hazırlığın vəziyyətini öyrənmək üçün işğaldan azad olunmuş Ağdərə, Kəlbəcər, Laçın, Şuşa, Ağdam, Füzuli, Qubadlı, Zəngilan, Cəbrayıllı, Xocavənd, Xocalı və Xankəndi ərazisində yaradılan seçki məntəqələrinə baxış keçiriblər. Seçkiyə hazırlığın vəziyyəti məntəqə sədləri və üzvləri ilə birgə müzakirə edilib.

Bildirilip ki, seçki prosesinin tam şeffaf ve demokratik şeraิตde keçməsi üçün her cür şeraイト yaradılıp. Bütün seçki mənteqələri lazımi avadanlıq və metodiki vasaitlərlə, yanğın təhlükəsizliyi, fasilesiz rabitə və elektrik enerjisi ilə təchiz olunub. Mənteqələrə seçki qutuları və lazımi inventar avadanlıqlar paylanılıp, seçici siyahıları və məlumat lövhələri asılıp. Seçki mənteqələrinə mürəkkəb və ultra-bənövşəyi lampalar və digər zəruri vasaitlər getirilib. Katib və üzvlər, habelə seçkini izləyəcək müşahidəcilər üçün yerlər müəyyənləşdirilib. Seçki mənteqələrinin əra-

Seçkilər azad və demokratik şəraitdə keçiriləcək

zisinde seçkiqabağı təşviqatın aparılması və təşviqat materiallarının lövhələrdə yerləşdirilməsi üçün müvafiq yerlər müəyyənləşdirilib. Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Ərazi-təşkilat məsələləri şöbəsinin müdirlinin müavini Niyaz Əliyev jurnalistlərə müsahibəsində bildirib ki, Azərbaycan öz dövlət suverenliyini tam bərpa etdikdən sonra ölkəmizin bütün ərazisində ilk dəfə olaraq keçiriləcək prezident seçkilərinin azad, demokratik və şəffaf şəkildə təşkil üçün şəhər və rayonlarda böyük hazırlıq işləri aparılır. Artıq 6319 seçki məntəqəsi seçkilərə tam hazırlıq vəziyyətinə gətirilib. Min seçki məntəqəsinə vəb-kameraların quraşdırılması təmin edilib: "Biz Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyası rəhbərinin tapşırığına əsasən, işğaldan azad olunmuş ərazilərdəyik və bu ərazilərdə seçkilərə hazırlığın vəziyyətini öyrənirik. Azad olunmuş ərazilərdə 26 seçki məntəqəsi təşkil edilib. Bu seçki məntəqələrində 22 minə yaxın seçici qeydə alınıb. Bu seçicilərin 3700 nəfəri həmin ərazilərə daimi yaşamaq üçün köçənlərdir. 18 min nəfərdən çoxu isə tikinti-quruculuq işlərində çalışan vətəndaslardır. O

qeyd edib ki, Mərkəzi Seçki Komissiyasının nümayəndələri ile bir yerde seçki məntəqələrinin monitorinqi keçirilir. Bütün seçki məntəqələrinin maddi texniki təchizat məsələləri öz həllini tapıb. Seçki məntəqələri etibarlı rabitə, fasilesiz elektrik enerjisi ilə təmin olunub. Əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycan vətəndaşlarının bütün ölkə əraziində olduğu kimi, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə də rahat səs verməsi üçün hər cür şərait yaradılıb. Seçkilərin azad, demokratik və şəffaf şəkildə keçirilməsi təmin olunacaq.

dan azad olunmuş ərazilərdə seçki məntəqələri üçün yüksək səviyyədə binalar ayrılib: "Hər bir seçki məntəqəsi lazımi kommunika-siya ile temin olunub. Seçki məntəqələrinin yerleşdiyi otaqların təchizatı başa çatdırılıb. Məntəqələrə elektrik enerjisinin fasilesiz vərilməsi nəzarət altındadır. Mərkəzi Seçki Komissiyası olaraq, biz də seçki məntəqələrinin lazımi təchizatla təmin etmişik. Seçki məntəqələri seçki günü istifadə olunacaq ultrabə-növşəyi lampalar, səsvermə kabinetləri, şəffaf seçki qutuları, seçici siyahıları ve digər sair ilə təchiz olunub".

Prezident seçkilərini çoxsaylı yerli və xarici müşahidəçi izləyəcək

Növbədənənər prezident seçkilərini çox-sayılı yerli və xarici müşahidəçi izleyəcək. Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov bildirib ki, İndiyə qədər 20 500-dən çox müşahidəçi qeydiyyatdan keçib. Həmin müşahidəçilərin 18 159-u dairə seçki komisiyalarında qeydiyyatdan keçənlərdir.

Seçki prosesini daha fəal və yaxında izləmək üçün MDB Parlamentlərarası Assambleyası xüsusi qurup yardıb. Bununla bağlı MDB Parlamentlərarası Assambleyası Şurasının sədri, Rusiya Federasiyasının Federativ Məclisi Federasiya Şurasının sədri Valentin Matviyenko'nun sərəncamı ilə Qazaxistanda Respublikası parlamenti Senatının səməvət müavini Jakip Asanov MDB PA-nın Azərbaycanlı növbədənəkənar prezident seçkilərinə izləyəcək beynəlxalq müşahidə qrupunu

elaqələndiricisi teyin edilib. MDB PA Şurası
Katibliyinin metbuat xidmətinə istinadla xalq
ber verir ki, Jakip Asanovun namizədliyi Qazaxıstan
Respublikası parlamenti Senatı tərəfindən
rəfindən irəli sürüllüb. Hazırda MDB PA iştirakçı
dövlətləri parlamentlərinin nümayəndələri,
MDB PA-nın vəzifəli şəxsləri və MDB PA-nın
Demokratiyanın, parlamentarizmin
inkısaflının və vətəndaşların seçki hüquqlarının
na riayət olunmasının monitorinqi Beynəlxalq
İnstitutunun ekspertlərindən ibarət məsahideçilər
grupu yaradılmışdır. MDB PA-nın beynəlxalq
müşahideçiləri növbədən kənar
zəyidin seckilərinin monitoringində Azərbaycan

Zident seçkilerinin monitorinqində Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sədri Sahib Qafarovanın dəvəti ilə iştirak edəcəklər. 7 fevral növbədənpar prezident seçkilərinde səsvermədən sonra bütün proseslərin aşkar həyata keçirilməsi üçün Müstəqil Media Mərkəzi də yardımılıb. Media Mərkəzinin normal və hər cür texniki avadanlıqla təchiz olunmaqla fəaliyyət göstərilmesi üçün geniş imkanlar yaradılıb. Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov prezident seçiləri ilə bağlı jurnalistlərə açıqlama zamanında bildirib ki, Media Mərkəzi vasitəsilə şərait yaradıraq ki, Azerbaycana gelən nümayəndələr, seçkilərlə maraqlanan tərəflər istədikləri vaxt burada metbuat konfranslaşdırılsalar keçirsinlər: "Biz də Mərkəzi Seçki Komissiyası olaraq çalışmışaq ki, bu proseslərdə işlərə rəhbərlik etdiyimizdən sonra öz səlahiyyətlərimiz çərçivəsində adekvat addımlar ataq. MSK Müstəqil Media Mərkəzinin fəaliyyətinə xüsusi əhəmiyyət verir. Çünkü bilinməsiniz ki, mətbuatsız heç bir ölkəməqyaslı prosesin hansı səviyyədə keçirilməsini dünyadakı iqtisadiyyətinə çatdırmaq olmaz".

maraq yüksəkdir

Əhalinin seçki fəallığının artırılması üçün paytaxt Bakı şəhərində və bölgələrdə maarif-ləndirici tədbirlər keçirilir, çağırışlar edilir. Eyni zamanda, dairə seçki komissiyalarında məntəqə seçki komissiyalarının sədr, katib və üzvləri üçün treninglər də təşkil olunur. Yanvarın 17-də ölkənin şimal-qərb bölgəsində yerleşən rayonların seçki dairelərinin dairə seçki komissiyalarında məntəqə seçki komissiyalarının sədr, katib və üzvləri üçün növbəti treninglər keçirilib. Treninglər aşağı seçki komissiyaları üzvlərinin peşəkarlıq səviyyəsini artırmaq məqsədi daşıyır.

113 sayılı Qax-Şəki seçki dairəsinin daire seçki komissiyasında keçirilən və 6 gün davam edəcək treninglərdə dairənin tərkibine daxil olan 72 seçki məntəqəsindən 432 nəfər komissiya üzvünün iştirakı nəzərdə tutulur. Məşğələləri Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) tərəfindən təşkil edilən təlim kursunda iştirak etmiş Qoşqar Paşayev və Coşqun Mirzəbəyov aparırlar. Treninqlərin ilk günü keçirilən məşğələlərdə dairənin 12 seçki məntəqəsindən 72 nəfər komissiya üzvü iştirak edir. MSK tərəfindən hazırlanmış slaydların və əyani vəsatlıların köməyi ilə iştirakçılar səsvermə günü məntəqə seçki komissiyaları üzvlərinin rol və vəzifələri, seçki günü prosedurları, səsvermə məntəqəsinin açılması, seçki materialları və avadanlığının, seçki qutularının hazırlanması, səsvermə saatlarında tədbirlər, səsvermə prosesində müstəsna hallar, daşınan seçki qutusu ilə səsvermə prosesi, səslərin hesablanması, səsvermənin neticələri haqqında protokolun doldurulması və digər məsələlər barədə metodiki məlumat və tövsiyələr verilib. Yanvarın 17-də 110 sayılı Balakən seçki dairəsində də aşağı seçki komissiyalarının üzvləri üçün treninglərə start verilib. Daire seçki komissiyasının sədri Vahid Əliyev 4 gün davam edəcək treninglərdə dairə-

gələn davam edəcək. Təqribən 1000-dən çox dənənin tərkibinə daxil olan 44 seçki məntəqəsinin 264 nəfər komissiya üzvü iştirak edəcək. Məşğələlər MSK tərəfindən təşkil olunan trening kursunda iştirak etmiş Valeh Ocaqverdiyev və Rəcəb Ustayev tərəfindən aparılır. Mərkəzi Seçki Komissiyasının maarifləndirmə programı çərçivəsində təşkil edilən treninglərdə 53 sayılı Yevlax-Mingəçevir seçki dairəsinin 52 məntəqəsi üzrə, ümumilikdə, aşağı seçki komissiyalarının 312 üzvünün iştirakı nəzərdə tutulur. Bir sözlə ölkənin bütün seçki dairələrinde və məntəqə seçki komissiyalarında sədr və katiblər üçün treninglər təşkil olunur.

Prezidentliyə namizədlərə öz təbliğatları-nı qanunvericiliyin tələbinə uyğun olaraq aparılması üçün münbit şərait yaradılıb. Eyni zamanda, namizədler pulsuz efir vaxtından da istifadə edirlər. Bunu üçün İTV-də vaxt ayrılib və prezidentliyə namizədler və onların səlahiyyəti nümayəndələri sıra ilə öz seçki platformalarını açıqlaya bilirlər. Audiovizual Şuranın sədri İsmət Səttarov bildirib ki, pulsuz efir vaxtı namizədlər arasında bərabər şərtlərlə bölünür: "İctimai yayımçı, həmçinin ödənişli efir üçün də ehtiyatda əlavə vaxt saxlamalıdır. Özəl yayımçılar isə seçkiqabağı təşviqat aparmaq məsələsində sərbəstdirlər. Onlar təşviqat aparmaqla bağlı istəklərini Mərkəzi Seçki Komissiyasına bildirməlidirlər. Audiovizual Şura audiovizual sahədə tənzimlənməni həyata keçirən dövlət orqanı olaraq, seçkiqabağı təşviqatla bağlı monitorinqlər həyata keçirir. Həmçinin, Audiovizual Şura televiziya və radioda seçkiqabağı təşviqatla bağlı Seçki Məcəlləsinin bütün tələblərinə əməl olunmasını daim nəzərdə saxlayır".

Əhali arasında seçeneklər

İLHAM ƏLİYEV

rəvanın Bakını Ermənistana qarşı təcavüzkar planlarda, özü də əsasız olaraq ittiham etmək niyyəti davamlı olaraq özünü göstərməkdədir. Ölkə rəhbərimizin dediklərinin mahiyyətinə varmadan, dediklərini dərk etməyə cəhd bele göstərmədən ittihamlarla çıxış etmək ermənilərin köhnə adəti, məlum olan xisəltidir. Amma bu dəfə həmin xisətin daha qabaq şəkildə ortaya çıxmışı təsdiq edir ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin yerli televiziya kanallarına müsahibəsi Ermənistən cəmiyyətində və siyasi dairelərində böyük rezonans doğurub və bu, heç də səbəbsiz deyil.

Sülh təşəbbüsünü dəstəkləyəcəyi, həmin təşəbbüsün reallaşmasına doğru qətiyyətli addımlar atacağı və sülhə nail olunacağı təqdirdə təhlükəsizliyinin təmin ediləcəyini erməni cəmiyyəti çoxdan başa düşməli idi. Amma həmin cəmiyyətin nəyi isə başa düşməsi üçün öz içlərindən olanlar tərəfindən bir növ, nə vaxt, nə də imkan verilmir və mütəmadi olaraq, sənii şəkildə qorxu yaradılır. Görünür, hansısa çırkin niyyətləri reallaşdırmaq üçün vəziyyəti maksimum dərəcədə gərginləşdirməyə çalışınlar var. Məsələn, separatçıların keçmiş hərbi rəhbərlərdən biri, dirnəqarası "keçilməz" müdafiə səddinin müəllifi Seyran Ohanyan mehz elə vəziyyəti gərginləşdirməyə çalışınlardandır. Onun özünün ele yeni müharibəyə hazırlıq çağırışı təsdiq

Baş nazir kimi bəyanat verən BUQƏLƏMUN

edir ki, Ohanyan kimləri bilərkən öz ölkələrində rezonans yaratmaq niyyətindədir, lər və buna nail ola da bilirlər.

İşgalçi ölkənin baş naziri Nikol Paşinyanın özünün də fikirləri, bəyanatları erməni cəmiyyətini hər dəfə çəş-baş salır. Həmin ölkənin vətəndaşları hələ də başa düşə bilirlər ki, baş nazirləri sülh niyyətindədir, yoxsa aranı qızışdırılara alet olmayı özüne rəva bilir. Məsələn, "Mülli müqavilə" fraksiyasının üzvləri ilə görüşündə Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin müsahibəsi və ümumilikdə Ermənistən-Azərbaycan nizamlanması kontekstində öz şərhini verən baş nazir Nikol Paşinyan yenə de qeyri-müəyyən mövqə sərgiləmək, özünü, tez-tez rəngini dəyişən sürünən, buqələmun kimi aparıb. "Silahlara nəzarət sazişi imzalayaq ki, Ermənistən və Azərbaycan silahlara bağlı konkret razılaşmalar əldə etsin və bir-birlərinə nəzaret etmək imkanı əldə etsin", - deyən erməni baş nazir elə bil ki, ya danışdığını bilmir, ya da hədsiz dərəcədə hiyləgər addım atr. Çox güman ki, elə eyni ilə düşdüyü mühitə uyğunlaşaraq dərisinin rəngini dəyişən canlı kimi, buqələmun kimi sıfət dəyişikliyi edir.

"Ermənistən bilməlidir ki, ne qədər silah alsa da, nə qədər dəsteklənsə də, bize qarşı hər hansı təhlükə mənbəyi dərhal məhv

ediləcək. Bunu gizlətmirəm ki, sabah heç kim gözlənilməz bir şeyin baş verdiyini deməsin. Qoy hamı eşitsin ki, əger biz bu fransız zibilini, "Bastion" adlı bu qutuları deyil, özümüz üçün real təhlükə aşkar et-sək, dərhal onları məhv etmək üçün qabaqlayıcı tədbirlər görəcəyik", deyə yerli telekanallara müsahibəsi zamanı Azərbaycan Prezidentinin bəyanatı İrəvanın qəbul edə biləcəyi istənilən fundamental revanşist ideyalara bir mesaj, bir məntiqi xəbərdarlıqdır. Amma Nikol Paşinyan öz fikirləri ile, bəyanatı ilə ölkə rəhbərimizin fikirlərini başqa bir yönə yoxmaq niyyəti güdür. Guya dərk etmir ki, Azərbaycan Prezidenti Ermənistənin böyük ehtimalla silahlanacağını qabaqcadan görərək xəbərdarlıq edir və bunu etmeməyin daha doğru olduğunu bildirir. Hətta Nikol çox yaxşı başa düşür, çox yaxşı dərk edir ki, "Sərhədlərimizə yönəlmış istənilən ciddi silah məhv ediləcək", - deyə bəyan edən ölkə rəhbərimiz nəyi nəzərdə tutur və hansı mesajlar verir. Amma Vovayeviç öz xisətinə uyğun şəkildə, dəyişkən formada indi də tamamilə başqa ampulada çıxış edir və bəyanatından da görünür ki, nəinki dərisinin rəngini, sıfətini belə dəyişmək onun üçün adı haldır.

Paşinyanın silahlara nəzarət təklifi olunduca gülünc səslənir. Bu təklifi hansı ağılla verdiyi də təccüb doğurur. Amma bir

hiyləgərlik etməsi də mümkündür. Məsələn, Nikol bu bəyanatı ilə guya eyni dərəcədə güce malik iki tərəfin danişq apardığı görüntüsü də yaratmaq niyyətini "xəyal" edə bilər. Bəli, təbii ki, xəyal edə bilər, çünkü buna heç özü də təsəvvürüne getirə bilmir. Lakin, bu şəkildə fikir səsləndirməklə, daxili auditoruyaya hesablanmış bəyanat verdiyini zənn edir. Halbuki, erməni cəmiyyəti çox yaxşı başa düşür ki, Ermənistən deyilən bir ölkə Azərbaycanla qətiyyən müqaişə edile bilməz və həmin ölkə bizim ölkəmizdən dəfələr zəifdir. Öz bəyanatında müəyyən şərtlər irəli sürərək razılaşmaya guya can atlığı göstərən erməni baş nazir həm bir sülh-pərvərlik görüntüsü yaratmaq niyyəti güdür. Sülh təşəbbüsü ilə bağlı demek olar ki, heç bir ciddi əməli addımlar atmayan biri yenə də quru söz yığını ilə özü üçün bir təbligat, təşviqat aparmaq istəyib və bunun üçün bir bəyanatla çox ucuz yola əl atıb. Küçə nümayişlərindən istifadə edərək, həkimiyəti ələ keçirməyi bacaran beli çantalı birisi indi də həm özünü müdafiə qabiliyyətli göstərməklə, daxili auditoriyani çəsdirməğə, sakitləşdirməyə, həm də sülhsevər göstərməklə, dünya ictimaiyyətini aldatmağa çalışır. Dərhal bir neçə rəngi və formanı almaq üçün əlindən gələni edir və hansısa mənəda bunu bacarır da... Eyni ilə buqələmun kimi...

Nikol Paşinyan ilk növbədə, Zəngəzur dəhlizinə nəzarəti təmin etmək üçün Üçtərefli Bəyanatın 9-cu bəndinə əsasən Rusiya qarşısında götürdüyü öhdəliyi rədd etməyə çalışır. Ümumiyyətlə, erməni baş nazir özünü elə aparır ki, guya sözügedən bəyanatla bağlı həqiqətən onun dedikləri doğrudur. Əslində isə, heç də belə deyil. İstənilən kəs, istənilən zaman həmin bəyanatı oxuduğu zaman şahidi olur ki, Nikol həyəscasına yalan danişir və dondan-dona girir. Hərdən adama ele gelir ki, erməni baş nazir bu vaxta qədər həmin bəyanatı heç bir dəfə də oxumayıb, amma bu fikir dərhal kənara atılır, çünki qətiyyən belə bir hal mümkün deyil. İstənilən halda razılaşmaya imza atan ölkə rəhbəri həmin razılaşmani nəinki özü, hakimiyyət komandasında təmsil olunanlar belə nöqtə və vergülüne qədər incələyirlər. Elə isə Paşinyan özünü niye belə axmaqlıq qoyub və dəhlizlə bağlı heç bir müdədən olmadığını iddia etməkdə davam edir? Sözü ki, dəfələrlə öz fikirlərinin, bəyanatlarının əksinə ifadələr səsləndirən, öz fikirlərini ele özü də təkzib edən biri üçün bu hal qəbul edilən sayılır və xisətinə uyğun şəkildə, bir buqələmun kimi növbəti şəkil-dəyişməsi də başadüşüləndir.

Doğrudur, Vovayeviç vaxtaşırı öz fikirlərini, öz ifadələrini dəyişə biler və buna artıq nəinki biz, ümumiyyətlə, dünya ictimaiyyəti də bir növ alışqandır. Gah Qarabağın Azərbaycan əraziyi olduğunu tribunalardan söy-

Inam Hacıyev

“Heç bir hal şəxsiyyətin ləyaqətinin alçaldılmasına əsas verə bilməz”

VƏKİL AÇIQLADI

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 46-ci maddəsinə əsasən, hər kəsin öz şərəf və ləyaqətini müdafiə etmək hüququ vardır. Şəxsiyyətin ləyaqəti dövlət tərəfindən qorunur və heç bir hal şəxsiyyətin ləyaqətinin alçaldılmasına əsas verə bilməz”. Bu barədə SİA-ya açıqlamasında Vekillər Kollegiyasının üzvü Rəşad Əliyev deyib.

Onun sözlərinə görə, Cinayet Məcəlləsinin 147-ci maddəsi böhtana, 148-ci maddəsi ilə təhqiqərə görə mesuliyyəti nəzərdə tutur: “Böhtan - yəni yalan olduğunu bilə-bile hər hansı şəxsin şərəf və ləyaqətini ləkələyən və ya onu nüfuzdan salan məlumatları kütłəvi çıxışlarda, kütłəvi nümayiş, etdirilən əsərde, kütłəvi informasiya vasitəsində və ya kütłəvi nümayiş etdirildiyi halda internet informasiya ehtiyatında yaramadır. Bu əməle görə, 1000 manatdan 1500 manatadək miqdarda cərimə və ya 240 saatdan 480 saatadək müddətə ictimai işlər və ya 1 ilədək müddətə isləh işləri və ya 6 ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulub. Ağır və xüsusiye ağır cinayet ittiham etməklə böhtan atmışa görə isə 2 ilədək müddətə isləh işləri və ya 3 ilədək müddətə azadlığın mehdudlaşdırılması və ya 3 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzası müəyyən edilib”.

R.Əliyev bildirib ki, təhqiq isə kütłəvi çıxışlarda, kütłəvi nümayiş etdirilən əsərde, kütłəvi informasiya vasitəsində və ya kütłəvi nümayiş etdirildiyi halda internet informasiya ehtiyatında şəxsiyyətin şərəf və ləyaqətini

nalayıq formada qəsdən alçaltma əməlidir: ”Bu əməle görə isə 1000 min manatdan 1500 manatadək miqdarda cərimə və ya 240 saatdan 480 saatadək müddətə ictimai işlər və ya 1 ilədək müddətə isləh işləri və ya 6 ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulub. Böhtan və təhqiqərə görə cinayet təqibi yalnız zərər çəkmiş şəxsin məhkəməyə xüsusi ittiham qaydasında şikayəti əsasında aparılır”.

Vəkil sonda qeyd edib ki, həmçinin Cinayet Məcəlləsinin 148-1 maddəsinə əsasən, internet informasiya ehtiyatında saxta istifadəçi adalar, profil və ya hesablardan istifadə edərək böhtan atma və ya təhqiqərə etməyə görə de məsuliyyət nəzərdə tutulub: ”Bu maddədə ”saxta istifadəçi adalar, profil və ya hesablar“ dedikde internet informasiya ehtiyatlarında, o cümlədən sosial şəbəkələrdə istifadəçinin şəxsiyyətini eyniləşdirməyə imkan verməyən, yəni ad, soyad və ya ata adı-

na dair yalan məlumat yerləşdirilmiş və ya belə məlumatlar gizlədilmiş, habelə digər şəxsə aid məlumatlardan onun razılığı olmadan istifadə edilməkə yaradılmış istifadəçi adalar, profil və ya hesablar başa düşülür. Bu əmələ görə 1000 manatdan 2000 manatadək miqdarda cərimə və ya 360 saatdan 480 saatadək müddətə ictimai işlər və ya 2 ilədək müddətə isləh işləri və ya 1 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulub. Bu əmələ bağlı cinayet təqibi isə zərər çəkmiş şəxsin şikayəti əsasında və ya prokurorun təşəbbüsü ilə ictimai-xüsusi ittiham qaydasında aparılır”.

Rəşid Qarayev

Ixtisas seçimini necə etməliyik?

MÜNASİBƏT

Ixtisas seçimi, onun fayda və fəsadları istiqamətində son zamanlar araşdırılmalarını daha da sürətləndirmiş və bu istiqamətə bir neçə belli qənaətə gəlmişəm”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin əməkdaşı, təhsil müəssisələri üzrə tədqiqatçı Elmin Nurizada deyib.

O deyib ki, gəldiyim ilk qənaətə görə, biz Dövlət İmtahan Merkezinin elektron bazasında olan PDF şəklində yerləşdirilən jurnallardan istifadə etmirik: ”Çünki DiM-in elektron bazasında ötən illərin keçid bali, ötən illərdə istenilən ixtisas qrupu üzrə rəqəbatın göstəriciləri, nə qədər abituriyentin həmin qruplara üzrə sənəd vermesi, ödənişli əsaslarla qəbul olanlar, bir sözə bütün statistikalar var. Bu statistikalar belli həqiqətləri gizləyir. Ixtisas seçimi ayrıca sahə, predmet deyil ki, onu ayrıca mütəxəssisləri olsun. Biz başqa birinin işini özümüzdən daha yaxşı görecəyinə inanmışım üçün bu işe məşgül olanlara müraciət edirik. Hər il abituriyent jurnalının 4-cü, 5-ci, 6-ci nömrələrində, 12-ci sayında bütün statistik göstəricilər var. Jurnallar hər kəsin elinin altında olmalıdır. Məsələn, bu il abituriyent 1-ci ixtisas qrupu üzrə imtahan verəcəkə, ötən illərin statistik göstəricilərini müəyyənləşdirsin. Öz valideyni, müəllimi, yaxın dostu ilə bir proqnoz irəli sürsün. Qənaətə gelinsin ki, bu ilin ixtisas qrupunda hansı meyillər daha sürətli inkişaf edə bilər. Bizim əlimizdə statistik göstəricilər mütləq olmalıdır. Bize həzirlaşdıığımız vaxt test toplusu, hazırlıq vəsaiti lazımdır, sadalanınanlar daha çox vacibdir.

İkinci məsələ kimi seçəcəyi ixtisasların emək bazarındaki yeri, rəqəbatlılıq dərəcəsi, faydalılığı tehlil olunmalıdır. Nümunə üçün şagird 1-ci qrup üzrə 370 bal toplayıb. Ixtisas seçimi edən şəxslə birlikdə 370 baldan aşağı olan 15 ixtisas yazır. Əsas tələbə adını qazanmaq üçün belə edir. Ən böyük yanlış budur. Bu, təhsil yanlılığı deyil, həyatı yanlılıqlıdır. Keçid balına uyğun istəmədiyi ixtisası təki tələbə adını qazanıbm deyə yazırımsa, bu həyatı sehvimdir. Abituriyent düşünməlidir ki, mən harda varam, hansı ixtisas mənəde

var? Özümü necə realize edə bilərəm? Cəmiyyət üçün faydalılığı nə qədərdir? Ele şagirdlər var ki, bal toplayıb ixtisas kimi logistikani seçir. Soruşurqı ki, logistika nədir? Bilmediyini deyrir. Ixtisasın lügəti mənasını bilmirlər, seçirlər. Ekologiya mühəndisliyi seçən qızə meliorasiya mühəndisliyi nə deməkdir, deyrəm. Bu ixtisası oxusunuz, hansı işlə məşgül olacaqsınız? Yene bilmədiyini deyrir. Onları tələbə adını qazanmaq maraqlandırır. Tələbə ikən xoşbəxt ola bilməyən, oxuduğu ixtisasdan zövq almayan tələbə xoşbəxt ola bilməz. Xoşbəxt olmayan tələbədən gələcəyin xoşbəxt kadrını gözləyə bilmərik”.

Ekspert bildirib ki, abituriyent keçid balına aldanmamalıdır, ürəyinin sözü üstündə durmalıdır. Bəziləri elə keçid bali yığır ki, məcbur olur istəmədiyi ixtisası seçməyə. Onlara da məsləhət görmürəm. Başa düşürəm, oğlanlarda hərbi xidmət olur. Əgər qızdırsa, istəmədiyi ixtisası seçib gelecekda dörd il fərəhəsiz tələbelik keçirəcəkse, bir il də hazırlanınsın. Bir ilimiz itməsin deyə illərimizi, bəlkə də, cəmiyyət üçün faydalılığımı itiririk.

Növbəti xəta plan yerlərinə diqqət ayırmamaqdır. Biz elə başa düşürük ki, plan yerləri simvolikdir. Ele deyil, ixtisas seçiminin bütün ürəyi plan yerindədir. Misal üçün, bir ixtisas-BDU-nun hüquq fakültəsinə 80 yer, digər universitetin riyaziyyat ixtisasına 120 yer ayrılsa, bu o deməkdir ki, bize riyaziyyatla bağlı 120 kadr lazımdır. Dövlət sıfarişli plan yerlərinə diqqət ayıraq. Təessüflər olsun ki, son illərdə DiM-in jurnallarında ödənişli, ödənişsiz olan yerlərinin sayı ayrı göstərilir. Ümumi plan yerləri göstərilir. Yenə də məyəs olmuruq. Abituriyent jurnalının 4-cü nömrəsində, sonuncu səhifələrdə ixtisaslar üzrə ayırlan dövlət sıfarişli plan yerlərinə baxırıq. Orada BDU-da hüquqna nə qədər yer ayrılib yazılır, hüquqşunaslıq ixtisası yazılır. Bütün universitetlər üzrə hansında hüquqşunaslıq ixtisası varsa, dövlət sıfarişli plan yerlərinin sayı göstərilir. Hansı üstünlük təşkil edirsə, deməli, bu gün dövlətin sıfarişi onadır. O istiqamətə kadrlara çox ciddi ettiyyat var. Bu detallara diqqət etsək, ixtisas seçimini uğurlu apara bilərik”.

Söylü Ağazadə

Ermənilərə “züy” tutanlar

Veli Veliyev

Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov beynəlxalq təşkilatların müşahidəçilərini məzəmmət edəndə düşündüm ki, yena hansı yaramazlıqla məşgül olublar. Ya da özlərini, fransızlar demişkən ”veritable opposition”, yəni ”əsl müxalifətçi” adlandıranların seçkilərde niya iştirak etmədiyini bəhənə edib bizə qarşı həmişa ”ehtiyatda” saxladıqları ittiham variantlarını işə salıblar. Ona görə Məzahir müəllim əsəbleşib. Məlumatla tanış olanda məlum oldu ki...

Sən deməcə seçkilərdə müşahidəçi qismində iştirak edəcək beynəlxalq müşahidəçilər daha cirkin oyunları qurublar. Müşahidəçilər Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü hələ də şübhə altına salırlar, Qarabağı Ermənistən ərazisi kimi qəbul edirlər. Yalan deyirəm? Bu, da sübut, həmin müşahidəçilər Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda - Ermənistən silahlı qüvvələrinin 30 il işğalı altında saxlanılan və 2020-ci ilin sentyabr-noyabr aylarının cəmi 44 günü ərzində azad edilən, dünya birliyi tərəfindən Azərbaycanın suveren əraziləri sayılan və nəhayət BMT sənədlərində bizim torpaqlarımız kimi qeyd olunan iki iqtisadi rayonda yaradılan seçki məntəqələrində müşahide aparmaq istəmirlər. Buraları hələ də Ermənistənla Azərbaycan arasında mübahisəli ərazilər hesab edirlər.

Vallah dəhşətdir, ne kitab, ne sənəd, ne suverenlik, ne de beynəlxalq aktlar, qətnamələr bunlar üçün keçəri deyil. ”Human Rights Watch” beynəlxalq insan hüquqları təşkilatı illik hesabında ”Azərbaycanda insan hüquqlarına dair uzun müddətdir narahatlıq doğuran halların 2023-cü ildə də davam etdiyini” qeyd edib. Təşkilat il ərzində Azərbaycanda baş verən insan hüquqları pozuntularını sıralayaraq hökumətin ifadə, toplantı və birləşmə azadlıqlarını ciddi şəkildə mehdudlaşdırduğunu bildirib. Xəbəri ”Amerikanın səsi” yayıb. Bəs Ermənistənda yaşananları necə, qeydə almışınız? Uzağa getməyin, özümüze də eziyyət verib araşdırma aparmayın. Ermənistən mediasını izləmek kifayət edər ki, hələ filtrdən keçən bu qədər faktin içinde insan haqlarının pozulmasını sübut edən neçə-neçə faktı üzə çıxaran. Amma ”Human Rights Watch” özünü elə aparır ki, Ermənistənda qurdla quzu bir yerde otlayır, hər şey yağ kimi gedir, haqqı tapdalanın, qanunsuz həbs edilən, oğurlanan, öldürülən fəallar, siyaset adamları ise sadəcə yox imişlər. Ermənistən parlamentində qətləm, 18 etirazının güllələnməsi, 2013-cü ildə prezidentliyə namızəd, Milli Müqəddərat İttifaqı Partiyasının sədri Paruy Ayrikyana sui-qəsd və digər siyasi qətlər barəsində Dunya Mütəvəfiq hesabatında birçə cümlə yazılmış? Əlbəttə, yox.

Azərbaycana gəlincə, yenə yapışbilər ”insan haqları”ndan. Tamam, yapışmısınızsa, onda məsələyə bütövlükde, cəm halda yanaşın, epizodik yox. İnsan haqlarından danışanda Ermənistən dövlətinin və ermənilərin dini və milli ayrışęciliyə siyaseti nəticəsində bir milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkünen adı yaşamaq hüquqlardan məhrum edildiyini hesabatınızda niya qeyd etmədiniz? 30 il o təşkilat, o dövlət qalmadı haqqımızı sübut etmə üçün qapılarını döyməyək. Nə oldu, törətdikləri vəhşiliklərə, vandallıqlara, soyqırımlara görə birər dəfə erməniləri ittiham etdinizmi? Yox, sanki öz evində qovulan, öldürülən, girov götürülen, asılan-kəsilən, haqqı tapdalanın, mülkünü, varını-yoxunu itirən azərbaycanlılar insan deyilmişlər.

Hesabatda Qarabağa ayrıca hissə verilib. Burada Azərbaycanın ötən il ərzində ”Laçın dəhlizi ile hərəkəti engelləməsindən”, Qarabağda humanitar böhranın yaranmasından, daha sonra 19 sentyabr eməliyyatının ardınca demək olar bütün erməni əhalinin bölgəni tərk etməsindən bəhs edilir”. Hesabatın ”Hökumət tənqidçilərinin təqib” hissəsində hakimiyətin tanınmış fəalları, müxalif siyasetçiləri və müxalif siyasi partiya nümayəndələrini hədəfə almağa davam etdiyi qeyd edilir. Ən dəhşətlisi isə nəinki cəmiyyət, hətta öz ailəsi tərəfindən rədd edilən ”çinsi azılıqların diskriminasiyası və pis rəftərə məruz qaldığını” n qeyd olunmasıdır. Sanki, bu murdar məxluqları bir qorunaklı, onlara hörmətlə yanaşmalı, yeri gələndə isə sırtımıza alıb gəzdirməli imişik. Bəlli, biz bunu etməmişik və ”cezamızı” da çəkməliyik.

Qayıdaq yenə Məzahir müəllimin beynəlxalq müşahidəçilərin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə keçiriləcək seçkiləri izləmek istəmələrinə. Anlamاق olmur, bu müşahidəçilər seçkilərinini monitoringini aparacaq, yoxsa Ermənistənla Azərbaycan arasında sülh danışqlarında vəsitiyətlik edəcəklər. Bəlkə sərhədlərin delimitasiya və demarkasiya məsələləri ilə məşgül olacaqlar. Hər halda öz mövgələrini tam olaraq açığa çıxarmaya qədər seçkilər zamanı hansı məzhəbə qulluq edəcəkləri də müəmma olaraq qalacaq. El arasında bir misal var, deyir ”itin kəlləsini xonçaya qoydular, o da diğirlənib yere düşdü”. Bu qədər...

Dövlət qurumlarının fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi istiqamətin də mühüm işlər görülüb. Bu məqsədə müvafiq hüquqi baza formalasdırılıb. Əksər dövlət orqanlarında əhaliyə elektron xidmətlərin göstəriləməsi təmin edilib. Bu xidmətlər mümkün korrupsiya hallarını aradan qaldırır və vətəndaşları dövlət xidmətlərinə yaxınlaşdırır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin məlumat Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi yaradılıb və bu gün onun tabeliyində "ASAN xidmət" mərkəzləri xidmət göstərir ki, bu da qısa müddətde özünü doğrultdu. Təbii ki, elektron xidmətlər, eyni zamanda, korrupsiya hallarının qarşısının alınması və şəffaflığın təmin edilməsinin effektiv vasitələrindən biri kimi qiymətləndirilir. Bu gün əbəs deyil ki, İKT respublikada korrupsiya ilə mübarizə, cəmiyyətdə şəffaflığın və demokratiyanın inkişaf etdirilməsi üçün elverişli vasitə olaraq qəbul edilir. Ölkədə "Elektron hökumət" portalı fəaliyyət göstərir və bu portala qoşulmuş dövlət qurumlarının elektron xidmətlərinin "bir pəncərə" prinsipi əsasında əhaliyə təqdimi də görülən işlərin məntiqi davamıdır. Bu onu göstərir ki. Azərbaycan uğurlu inkişaf mədedlinə malik dövlətdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin çıxışlarının birində vurğuladığı kimi, bu gün Azərbaycan nəinki sənaye və kənd təsərrüfatı, o cümlədən eqli məhsullarını ixrac edir: "Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi - "ASAN xidmət" ictimai münasibətlərin və xidmətlərin müasir modelidir". Dövlət başçısının dövlət idarəciliyinin təkmilləşdirilməsi sahəsində həyata keçirdiyi islahatların tərkib hissəsi olan "ASAN xidmət" dövlət və özəl xidmətlərin vahid məkandan innovasiyaların tətbiqi ilə vətəndaşlara çatdırılması sahəsində uğurlara səbəb olub. Azərbaycanın "ASAN xidmət" modeli dünyanın bir çox ölkələri, beynəlxalq təşkilatları tərəfindən yüksək qiymətləndirilir və bu təcrübəyə böyük maraq var.

LƏNKƏRAN REGIONAL "ASAN XİDMƏT" MƏRKƏZİ 500 MİNƏ YAXIN VƏTƏNDƏŞA XİDMƏT EDƏCƏK

Bildirdiyimiz kimi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Lənkərana səfəri çərçivəsində Lənkərən regional "ASAN xidmət"

Rahatlıq və şəffaflığımızın təminatı: "ASAN xidmət"!

Prezident İlham Əliyev: "Bu gün Azərbaycan nəinki sənaye və kənd təsərrüfatı, o cümlədən eqli məhsullarını ixrac edir"

merkezinin açılışını edib. Rayonun Qurumba kəndində inşa edilən mərkəz üçün ayrılmış iki hektar ərazidə üçmərtəbəli inzibati bina, fəvvare, yerüstü avtomobil dayanacağı, istirahət və uşaq oyluq meydançası, "ASAN Kafe" yaradılıb. Lənkərən, Astara, Lerik və Yarıdlı rayonlarında qeydiyyatda olan ümumilikdə 500 minə yaxın vətəndaşa xidmət edəcək mərkəz ərazi məhdudiyyəti olmadan fəaliyyət göstərəcək. Burada 214 əməkdaş və 40 könüllü çalışacaq.

Mərkəz videomüşahide kameraları, yanğınsöndürmə, mərkəzləşdirilmiş havalandırma sistemləri, "ASAN ödəniş" terminalları, elektron şikayət, elektron rəy sorğusu və

KEÇİRİLƏCƏK PREZİDENT SEÇKİLERİ İLƏ ƏLAQƏDAR "ASAN XİDMƏT" MƏRKƏZLƏRİNDE İNNOVATİV HƏLL TƏMİN EDİLİB

Burada, həmçinin ASAN innovativ inki-

şaf Mərkəzinin fəaliyyət göstərməsi nəzərdə tutulur. Əsas məqsəd qabaqcıl ASAN təcrübəsinin, innovativ və yeni təlim metodlarının tətbiq etməklə ölkəmizdə müxtəlif özəl və dövlət qurumlarında çalışan kadrların peşkarlıq səviyyəsinin təkmilləşdirilməsinə müsbət töhfələr verməkdir.

Fevralın 7-də keçiriləcək prezident seçkiləri ilə əlaqədar "ASAN xidmət" mərkəzlərində innovativ həll təmin edilib. Belə ki, mərkəzlərdə olan "ASAN növbə" terminallarına "Seçici statusunu yoxla" adlı funksional bölmə əlavə olunub. Vətəndaşlar şəxsiyyət və-

sıqlarını qeyd edilən yerdə oxudaraq adlarıni seçici siyahısında yoxlaya və hansı seçki məntəqəsində səs verməli olduğunu öyrənə bilərlər. Həmçinin qeydiyyat üzrə seçki dairəsi və məntəqəsi, səs verilecek seçki məntəqəsinin ünvanı haqqında məlumatları əlde etmek mümkündür. Bu yeni layihə Mərkəzi Seçki Komissiyası və "ASAN xidmət"in birgə layihəsi çərçivəsində reallaşdırılıb. Eyni zamanda, "Yaşlı dünya namine həmreylik illi" çərçivəsində "ASAN xidmət" tərəfindən həyata keçiriləcək tədbirlərlə bağlı da konseptual plan hazırlanıb. Plana əsasən, bir sıra forum, müsabiqə, hakaton və festivallar təşkil olunacaq.

SAYCA 27-Cİ "ASAN XİDMƏT" MƏRKƏZİ

Lənkəran "ASAN xidmət" mərkəzində tətbiq olunacaq innovativ yeniliklər - İntellektual məhsul ixracı, Etimad Fondu, Dövlət Xidmətlərinin Akselerasiya Mərkəzi, Universal operator, Süni intellekt əsaslı xidmətlər və smart qolbaq barədə məlumat verildi. İşğaldan azad olmuş ərazilərdə "ASAN xidmət" ilə əlaqədar bildirildi ki, mərkəzlərin qurulması üçün Dövlət Agentliyi tərəfindən 7 rayonda təhlillər aparılıb. Tehlillər nəticəsində proqnozlaşdırılan müraciət sayı və elverişli coğrafi mövqeyə uyğun olaraq Ağdam, Laçın və Cəbrayıl rayonlarında "ASAN xidmət" mərkəzlərinin qurulmasının məqsədə uyğunluğu müəyyənləşdirilib. Eyni zamanda, hazırda Şuşa şəhərində də "ASAN xidmət"in binasının inşası davam etdirilir.

Qeyd edək ki, hazırda ölkəmizdə 26 "ASAN xidmət" mərkəzi fəaliyyət göstərir. Lənkəran "ASAN xidmət" mərkəzi sayca 27-cidir. "ASAN xidmət" mərkəzlərində müxtəlif dövlət orqanları, həmçinin özəl şirkət və müəssisələr tərəfindən vətəndaşlara ümumiyyətdə 400-ə yaxın, "ASAN kommunal" mərkəzlərində isə "Azərişiq" ASC, "Azersu" ASC və "Azəriqaz" IB tərəfindən 55 xidmət göstərilir. Bu il yanvarın 8-dək "ASAN xidmət" mərkəzlərinə 8 milyon 890 mindən çox vətəndaş tərəfindən 70 milyona yaxın müraciət daxil olub. Dövlət Agentliyi "ASAN xidmət" modelinin ixracı ilə bağlı 20-dən çox ölkə və beynəlxalq təşkilatla müqavilə imzalayıb.

"ASAN XİDMƏT"İN FƏALİYYƏTƏ BAŞLAMASI BİZİM NİYYƏTİMİZİ GÖSTƏRİR"

Ümumiyyətə, bu gün Azərbaycanda gedən bütün işlər müasir səviyyədə həyata keçirilir. Hər görülen iş, aparılan islahatlar, realaşan layihələr insanların sosial meisətinin, həyatın fərvənlığına yönəlib. Buna Azərbaycanın bütövlükde inkişafı imkan verir. "Ölkəmiz müasirleşir, inkişaf edir. "ASAN xidmət"in fəaliyyətə başlaması bizim niyyətimizi göstərir. Biz

istəyirik ki, insanlar rahat yaşasınlar, ən gözəl xidmətlərə malik olsunlar, - deyən Cənab İlham Əliyev korrupsiyaya, rüşvətxorluğa qarşı mübarizədə də "ASAN xidmət"in çox mühüm rol oynadığını vurğulayıb. Keçirilən rəy sorğularına əsasən, vətəndaşların xidmətlərənən məmənənlilik əmsali 99,8 faiz təşkil edir.

Yeni texnologiyaların, innovasiyaların tətbiqi yeni fikirin, yeni yanaşmanın yaranması Azərbaycanın inkişafının göstəricisidir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Cinin xarici işler naziri Vanq Yi Misir səfərindən sonra Tunise gəlib. Onun turunun növbəti dəyanacaqları Toqo və Kot-d'İvuardır. Nazirin əsas vəzifəsi Çinin ən böyük ticarət tərəfdası və investora əvərildiyi Afrikada təsirini gücləndirməkdir. Lakin Pekinin maraqlarının irəliləməsinə Qəzzadakı müharibə, həmçinin Husilərin İsraili təchiz etməkdə şübhəli bilinən gəmilərə hücumları mane olur. Nəticədə Çin mallarının daşınması səngiyib. Buna baxmayaraq, ABŞ və İngiltərə arasında Yəmən milisləri ilə qarşıdurmadı. Pekin neytral mövqe tutub.

"The Diplomat" jurnalının yazdığı kimi, Çinin xarici işler nazirinin Afrikaya ilk xarici səfərini etməsi enənəsi 30 ildən çox əvvəl başlıyib. Səfər həm de Çin və Afrika arasındakı əməkdaşlıq üzrə növbəti forumun bu il Pekində keçirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Çin prezidenti Si Cinpinin orada çıxış edəcəyi gözlənilir. Üstəlik, təkcə diplomatların deyil, həm de ölkə rəhberinin özünün Afrikaya ilk səfəri həmişə Misir olub. Təbiidir. Süveyş kanalı "Kəmər və Yol" programı üçün əsas tranzit mərkəzi rolunu oynayır. Əbəs yera deyil ki, Çin şirkətləri Süveyş kanalı iqtisadi zonasına 8 milyard dollardan çox sərmayə qoymağı öhdələrinə götürüb.

Qahirənin özü de Çinle yaxınlaşmanın lehine fəal işleyir. O, Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankının ilk Afrika üzvü oldu və hazırda BRICS qrupunun tamhüquqlu üzvüdür. Misir Çini əsas investor hesab edir. Eyni zamanda, Misir Yaxın Şərqi mühüm təhlükəsizlik rolunu oynayır. O, İsrail və Fələstin arasındaki münaqışın həllində və Qırmızı dənizdə atəşkəsdə vəsiqəlilik etməyə çalışır.

Iqtisadi əməkdaşlıq Çinin Tunislə münasibətlərində bir sütun olaraq qalır, xüsusən də bu ölkənin 2022-ci ildə ÜDM-in təxminən 90%-ni təşkil edən böyük xarici borcunun olması fonda. Buna baxmayaraq, Tunis Beynəlxalq Valyuta Fondu 1,9 milyard dollarlıq kredit təklifini şərtləri çox sərt olduğu üçün rədd edib. Bu ölkənin alternativ maliyyə dəstəkçisi kimi Çinə baxması təəccübü deyil. Çinin Toqo ilə diplomatik əlaqələri isə yarım əsrənən çox əvvəl qurulub. Vanq Yi ilə görüşlər zamanı Toqolun nümayəndələr infrastrukturaya yeni Çin sərmayəsini təmin etməyə çalışacaqlar. Onun köməyi ilə ölkədə beynəlxalq hava limanı tikilib. Paytaxt Lome Çinin ölkənin borcunu dənə əvvəl bağışlamasını və Toqo mallarının iddalına tətbiq edilən tarifləri qaldırmamasını yüksək qiymətlərdirdi.

Fil Dişi Sahilinin də Çinlə güclü ikitirəfli əlaqələri var. Öləke Çinə rezin, neft və manqan satır. Son 26 ildə bu ştatın Çinə ixracı ilə orta hesabla 18,2% artaraq 574 milyon dollara çatıb. Bundan başqa, çinli mütəxəssisler bu ştatda kəndlilərə düyü yetişdirmək sənətini öyrədirler. Çin də Abidjan limanının genişləndirilməsinə yardım edib.

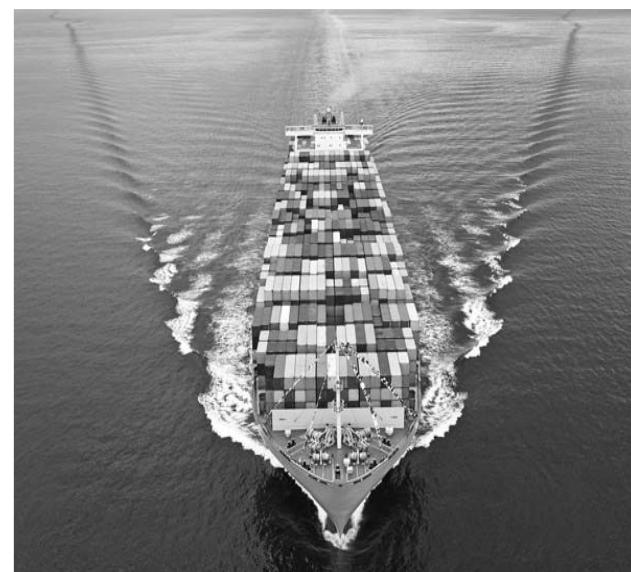
Digər tərəfdən, Reuters-in xəbər verdiyi kimi, Qırmızı dənizdə ticaret gəmilərinə hücumlar İsrail və HOMAS arasında müharibəni keskin şəkildə genişləndirdi, Süveyş kanallından istifadə edərən Çin üçün ticari riskləri artırıdı. Husilərin hücumları dünyadan ən böyük ticarət ölkəsinin Misirdə Çin mallarının Qərbə daşınmasına kömək edən strateji sərmayələrini qorumasını çətinləşdirir.

Və nəticə budur. Çinin nəhəng gəmiçilik şirkəti COSCO, yanvarın 7-də İsrail limanlarına xidməti gecikdirməkde böyük Qərb daşıyıcılarına qoşuldu. Misir, Yəmən və İranın üz-

Husilər Çinin "Bir kəmər və yol" təşəbbüsünə qarşı

Pekin ABŞ və müttəfiqlərinin Yəmən sahillərindəki hərəkətlərini dəstəkləməyəcək

vü olaraq qaldığı "Bir kəmər və yol" təşəbbüsünən gələcəyi də təhlükə altındadır. Üstəlik, səhəb təkcə puldan deyil, həm de reputasiyadan gedir. 2023-cü ildə Pekin öz vasitəciliyi ilə Səudiyyə Ərəbistanı ilə İran arasında detente və diplomatik münasibətlərin bərpasına nail oldu. Misirdə Vanq Yi bildirib ki, ÇXR planetdəki qaynar nöqtələrin aradan qaldırılmasında konstruktiv rol oynamaq istəyir.

ABŞ təbii ki, Pekinin Tehranla sıx əlaqələrindən istifadə edərək amerikalıların husilərin sponsoru hesab etdiyi İranə təzyiq göstərməsini isteyir. Lakin Pekin, Vanq Yinin fikrincə, başqa dövlətlərin daxili işlərinə qarşı bilməz. O, ABŞ-la da daha geniş mövzuda görüşmək istəmir. Qahirəde Vanq Yi Ərəb Liqasının baş katibi Əhməd Əbul Qeyt ilə görüşüb. Birgə bəyanat dərc olunub. O, Fələstin və İsrail arasında sülh danışçılarının bərpasını və problemin Fələstin dövlətinin yaradılması yolu ilə həllini tələb edir. Başqa sözə, Cindəki ekspertlərin qeyd etdiyi kimi, Pekin Vaşinqtonun göstərişine əmel etməyib və münaqışının böyüməsində günahı Husilərin üzərinə yıxməq cəhdlərini rədd edib.

Qırmızı dənizdə gəmiçilik tədricən dayandırılır

Yəmənin Ənsar Allah (husilə) qrupu qısa müddət ərzində dünyadan ən mühüm neqliyyat arteriyalarından biri - Qırmızı dəniz boyunca deniz əlaqəsini iflic etməsə də, ciddi şəkildə çətinləşdirə bildi. Dəniz Hərəkəti xidmətinin məlumatlarına görə, son bir ay ərzində burada kommersiya daşımaları ciddi zərbe alıb. Eyni zamanda, husilərin əsas müttəfiqi olan İran, BMT-nin baş katibi Antonio Quterş Tehrana belə bir tələb irəli sürsə də, onlara təsir göstərməyə hazır olduğunu nümayiş etdirdi.

Qırmızı dənizdə ABŞ-in rəhbərlik etdiyi böyük bir donanmanın olması Husilərin hücumlarının qarşısını almağa kömək etmir. Cərşənbə axşamı Kral Donanmasının Deniz Ticaret Koordinasiya Ofisi (UKMTO) Yəmən sahilərində Malta bayrağı altında üzən Zogafriya yük gəmisinə raketin düşdüyüünü bildirib.

Gəmi hərəkətini davam etdirə bildi. Husilər Qırmızı dənizdə və Bab el-Məndəb boğazını atəş tutmağa başlayan dekabrın 9-dan indiyədək vurduları bir hədəfi də batırıbilməyiblər. Lakin onlar bir effekt əldə etdilər: xüsusilə yanvarın 12-dən, dünyadan ən böyük gəmiçilik teşkilatları gəmi sahiblərini mümkinse bu təhlükeli su zonasından qaçmağa çağırıldıqdan sonra bu regionda gəmiçilik getdikcə azalır.

Dəniz Hərəkəti Xidmətinin verdiyi məlumatə görə, üç gün ərzində Bab el-Məndəb boğazından cəmi 114 ticarət gəmisi keçib. Dekabrın ortalarında Husilərin ilk hücumları

başlayanda eyni dövr üçün bu rəqəm iki dəfə çox idi. Keyfiyyət dəyişiklikləri daha vacibdir. Qətərin dövlət şirkəti QatarEnergy cərşənbə axşamından etibarən Qırmızı dəniz üzərində mayeləşdirilmiş təbii qaz nəqlini dayandırıb. Və daha əvvəl Reuters Berlindəki Tesla gigafactory və bir sıra Volvo zavodlarında komponentlərin təchizatı ilə bağlı problemlər səbəbindən işin müvəqqəti dayandırılması barecdə yazılmışdı. Onlar Süveyş kanalı vasitəsilə Asiya ölkələrindən, o cümlədən Cindən tədrük edilir və bu, artıq mövcud vəziyyətdən narahatlığını bildirib. Gigafactory yanvarın 29-dan fevralın 11-dək bağlı olacaq.

BMT-nin baş katibi İranı vəziyyətə müdaxile etməyə və vəkillərinə təzyiq göstərməyə inandırmağa çalışıb. İranın xarici işler naziri Hüseyin Əmir Abdollahian onunla te-

lefon danışıği aparıb. İran tərəfinin İslam Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Telegram kanalında verdiyi bəyanatda baş katib regionda sülh və sabitliyin bərəqərar olmasında onun roluన vacibliyini qeyd edib. Abdollahian öz növbəsində, ABŞ və müttəfiqlərinin husilərin hədəflərinə hücumlarını pisləyib. O, Yəmənin suverenliyinin pozulmasını "bölgədə gərginliyin artmasına səbəb olacaq strateji səhv" adlandırb. İran Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatında deyilir ki, Abdollahian "bir daha İran İslam Respublikasının gəmiçilik və naviqasiya təhlükəsizliyini təmin etmək üçün principial

mövqeyini vurğulayıb", lakin eyni zamanda husilərin yalnız gəmilərin hərəkətine müdaxilə etmək məqsədi daşıdığını açıqlayıb: "Sionist rejimin soyqırımı və cinayətləri dayandırmaq üçün" İsrailə gəmilər göndərər. Belə ki, İran ne husilərin hərəkətlərini pisləyib, nə de onlara Qərb arasında vasitəsi olmağa hazır olduğunu bildirib.

Bu arada, indi ortaya çıxdığı kimi, ABŞ və müttəfiqləri Yəmən hərəkatının, ən azı qismən, dəniz blokadasını təşkil etmək niyyətindədir. Pentaqon yanvarın 11-da ABŞ Hərbi Dəniz Qüvvələrinin İrəndən Yəmənə ucan təyyarənin qarşısını aldığı bildirib. Təyyarədə husilərin istifadə etdiyi raketlər üçün komponentlər olub. Bu, ilk müdaxilədir, lakin sonuncu da deyil.

Qeyd edək ki, Husilər tamamilə İranperəst qrupdur və təbii ki, İranlılar istəsələr, ona hansıa şəkildə təsir göstərə bilərlər. İsteyib-istəmemələri başqa məsələdir. Hər şey aparıcı güclərin, xüsusən də Qəribin İranə necə reaksiya verməsindən asılıdır. Əgər ABŞ və müttəfiqləri gərginliyi artırmağa davam edərsə, o zaman təbii ki, İran sərt mövqə tutacaq və husilərə təsir etməyəcək. Eyni zamanda İranın husilərə təsir etmək üçün razılışmasını mübadilə etmək və bunun müqabilində digər məsələlərdə - çox güman ki, Qəribin İran əleyhinə sanksiyalarının zəiflədməsi ilə bağlı bəzi güzəştərələr tələb etmək ehtimalı da var.

Hazırda İranla Qərb arasında hətta nüvə proqramı ilə bağlı dialoq yoxdur. ABŞ-da seçki illi olduğunu nəzərə alsaq, Ağ Ev hər şəydə, xüsusən de sanksiyalar məsələsində Tehrana təslim olmaqdə çətinlik çəkəcək. Lakin Qırmızı dənizdəki hadisələr Qəribi çıxılmaz duruma sala bilər.

V.VƏLİYEV

"20 Yanvar hadisələrinin baş verməməsi mümkün deyildi"

"20 Yanvar hadisəsinin azərbaycançılıq ideologiyasının formallaşmasında böyük rolü oldu". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Böyük elmi işçi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Ədalət Mustafayev deyib. Onun sözlərinə görə, bu vaxta qədər milli kimlik formalışmışdı: "Sadəcə bu hadisə milli kimliyin möhkəmləndirilməsinə təsir etdi. 20 Yanvar hadisəsindən sonra Azərbaycanda etnik mənşəbiyyətindən asılı olmayaraq xalqın, bütün toplumun bir yumruq kimi birleşməsi baş verdi. Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın daimi nümayəndəliyinə getdi, oradan xalqı toplamaq üçün mesaj verdi.

Heydər Əliyevin hakimiyətin törətdiyi cinayəti bildirməsi sonrakı addım üçün stimul oldu. 20 Yanvar hadisələrinin baş ver-

mitəsinin yaradılması və onun vasitəsilə erməni cəmiyyətinin Ermənistana integrasiyasını sürətləndirmek, həm də Xüsusi İdarəetmə Komitəsinin vasitəciliyi ilə Dağlıq Qarabağı Azərbaycandan qoparmaq üçün atılan addımlar 20 Yanvara gedən yolu bir az da sürətləndirdi. Çünkü Azərbaycan xalqında yaddaşlarda qalan Sovet hökumətinin neqativ siyasetindən əlavə 1988-1990-ci illər arasında Sovet hökumətinin yeritdiyi siyasetin tamamilə anti-Azərbaycan və ermənipərest olması, hakimiyətin yuxarı dairelərində tək-tək insanları da Azərbaycanın mövqeyini müdafiə edərkən vəzifədən uzaqlaşdırılması kimi hallar 1990-ci ildə problemlərə gətirib çıxardı". Ə.Mustafayev bildirib ki, 1990-ci il yanvar ayında Azərbaycanda ictimai-siyasi vəziyyətin gərginləşməsi və bu vaxta qədər Ermənistana verilən siyasi dəstək,

di. 1990-ci ildə isə Azərbaycanda baş verdi. Bununla da hökumət milli oyanışı məhv etməyə qərarlı idi. Ancaq xalqın sonrakı addımlarını, ziyalıların birleşməsini, 20 Yanvar faciəsinin səhəri günü milyonlarla in-

sanın öz şəhidinə sahib çıxacağını bu cür təsəvvür etmirdilər. Ona görə bu faciənin baş verməməsi mümkün deyildi. Hökumətin Ermənistana dəstəyi Qarabağın Ermənistana verilməsi siyaseti gündəmdə idi. Bununla da xalqda böyük narazılıq yaratmışdı. Bu ikili siyasetin nəticəsində xalq susqun qalmadı. Ola bilərdi ki, az itki ilə baş versin, lakin həmin dövrə Azərbaycanın daxilində, yanvar ayında ictimai-siyasi vəziyyətin pozulmasında Bakıda yaşayan ermənilərin xüsusi rolu oldu. Onlar müxtəlif qüvvələrlə əlbir işləyərək vəziyyəti gərginləşdirir, bu problemi yaradırdılar".

Söylü Ağazadə

FƏLÇƏTƏN

Vallah, halaldır...

aşallah, min deф maşallah, deyek ki, göz dəyməsin. Vallah, adamın üreyi qırurla dolur ey. Mən deyim, nəyə görə, siz də dinleyin. Ölkədə qəriba istixanalar düzəldiblər, qəriba keyfiyyəti pomidor sortları yetişdirirlər, bir daha maşallah. Bu sortları toxumlarını haradan alırlar, haradan tapıb gətirirlər, nə cür eldə edirlər, görəsen? Bax bu, əkinçilikdə qəlebdər. Maşallah ki, maşallah... Əvvəller gedirdin bazara, pomidor alırdın. Bilmirdin ki, onu evə necə çatdırısan. Bütün alıqlarını bir ayrı zənbilə yiğmaliydin, pomidoru bir ayrı zənbildə ayrıca götürməli idin ki, evə sağ-salamat çatdırı biləsən. Yanından yel ötməmiş əzilirdi. Yaxşı, bir təhər evə çatdırın. Bircə günün içərisində də yeyilib qurtarırdı 2-3 kiloqram pomidor. Bax bilmirəm bu, niyə bele olurdu. Ancaq indi pomidor ta adama əvvəlkilər kimi eziyyət vermir. Bazara get, marketə get, nə istəyirsən al, yiğ bir zənbilə, istəyirsən pomidoru da lap altından yiğ. Evə qayıdanada mərşrut avtobuslardakı o dehşətli sıxlığa düş, bəzi küçələrdə qazılıb aylarla təmir edilməyən çalalara ayağın keçsin, yixil, yenə də evdə zənbilini boşaldanda görecəksən ki, pomidorların heç burnu da qanamayıb.

Yenə də maşallah. Vallah, inkişaf, yenilik, tərəqqi çox gözəldir. Kimin ağlına gəldi ki, uzun illər aldığımızı bizi peşman edən pomidor illər sonra bizi bele şad-xürrem edəcək. Hələ eziyəsini qoyaq bir kənara. Əvvəlkilər pomidorlar soyuducuda bir neçə gün qalandan sonra suyu axırdı, soyuducunu korlayırdı. Gəl indi buyur, təmizlə. Ancaq indiki pomidorlar, maşallah, heftələrle qalır soyuducuda, əhvalı bele pozulmur. Həm də neçə gözəl doğranır, alma kimi. Hətta almanın doğrayanda eşitdiyin o şaqqlı sesini pomidorundan da dinlədikcə, maşallah, bele inkişafə deyirsən. Həm də bərəkəti var. Bir pomidor doğrayırsan, küləf yeyir, hələ boşqabda da qalır. Düşünürsən ki, İlahi, görəsen hansı texnologiya ilə yetişdirilir bu pomidorlar? Əvvəller də insanlar eyni insanlar idil. Görəsen nə dəyişib ki? Əvvəl niyə ağlığımıza gelmirdi bele pomidor istehsal etmək? Bu, tərəqqidir, yenilikdir. Müasir pomidorların qabığı da o qədər qalındır ki, biçağın bele kəsməyə gücü çatır.

Bunun özü kənd təsərrüfatında əsl inqilabdır. Hara göndərilirsə, göndərilsin, bəzən yollarda gözəlməli olduqları halda sağ-salamat çatacaqlar oraya. Təbrik edirəm. Qiyməti də pis deyil: 5-6 manat, bəzən 3-4 manata kimi, bəzənse hələ endirim də edib 2.70-3.50-yə də salırlar. Baxır sortuna, çəkilən eziyyətə, sərf edilən vaxta, formalasmasında işlədilən bəş... Bax bele yeniliklərdən yazanda adam fəreh hissi keçirir.

Maşallah olsun, camaat da ki, daşıyr daşıya bildikcə. Yay demir, qış demir. Ta turşu-filan tutan da azalıb. Deyirler, bazar-marketdə her zaman xiyar-pomidor var, təze-təzə, nə edirik turşunu? Vallah, halaldır: əkənə də, yiğana da, satana da, alana da, hətta bəh-bəhlə yeyənə də...

Mətanət Məmmədova

məməsi mümkün deyildi. Daha faciəli şəkillər və ya az itki ilə də ölüşə bilerdi. 20 Yanvar hadisələrinin əsas başvermə səbəbi Sovet hökumətinin anti-Azərbaycan siyaseti idi. 1988-ci ildən başlayaraq Azərbaycana qarşı qeyri-etik addımlar, Azərbaycan xalqına qarşı neqativ siyaset, Qorbaçov hakimiyətə gələndən sonra Heydər Əliyevin siyasi bürodan əzaqlaşdırılmasına təzyiq göstərmək və bundan sonra Azərbaycana təzyiqlər başladı. 1988-ci ildə hadisələrin başlaması ilə ermənilərə dəstək verilməsi, Azərbaycanda uyğun olmayan qurumların yaradılması, məsələn Qarabağda Xüsusi İdarəetmə Ko-

Ermənistan cəmiyyətində yeni müharibə xofu get-gedə artıq maqdə davam edir. Xüsusişlə, sülh müqaviləsinin imzalanması mümkünlüyüün get-gedə azalması faktoru, eləcə də rəsmi irəvanın danışçılar prosesini dalana dirəməsi qonşu respublikanın cəmiyyətini da-ha da təlaşlandırmadır. "Azərbaycanla yeni müharibəyə hər an hazır olmalıdır".

Seyran Ohanyan:
"Xalqımızı qorxutmaq istəməzdik, amma elə bir vəziyyətdəyik ki, hər an..."

Bunu Ermənistanın sabiq müdafiə naziri, deputat Seyran Ohanyan deyib. "Xalqımızı qorxutmaq istəməzdik, amma elə bir vəziyyətdəyik ki, hər an vətənimizin müdafiəsinə hazır olmalıdır. Danışçıların bitdiyi yerde düşmənciliklərin başladığı göz qabağındadır", - sabiq nazir bildirib. Ohanyan danışçıların davam etməsinə və sülh müqaviləsi ilə bağlı mübadilələrə baxmayaraq, Ermənistan və Azərbaycanın sülhə yaxın olmadığını iddia edib. Erməni deputat onu da əlavə edib ki, hazırlı vəziyyətdə strateji tərəfdaşlarla, qonşularla münasibətlərin pisləşməsi və bunun əvəzinə regionda qeyri-müəyyənliyin olması Ermənistan üçün yaxşı hal deyil.

Andranik Tevanyan:
"Ermənistan müstəqil dövlət kimi ekzistensial krizisə üz-üzədir"

"Nikol Paşinyan 2022-ci il 6 oktyabrından etibarən Azərbaycan və Türkiyədən Ermənistanın ərazi bütövlüyü ilə bağlı "kadastr kağızı" almaq üçün Qarabağı təslim etmək

Daha bir müharibə..?

Erməni cəmiyyəti özü-özünü qorxudur

siyasetini həyata keçirir". Bunu isə "Ana Ermənistan" hərəkatının lideri Andranik Tevanyan bildirib: "Cəmiyyətimizin kiçik bir hissəsi buna səssiz razılığını verib. Çünkü öz dünyagörüşlərinə uyğun olaraq inanırlar ki, kiçik əraziləri təslim etməklə ölkəni xilas etmək olar. Amma Əliyevin son açıqlamaları bu düşüncədə olanların ümidiini puc etdi. Paşinyanın reaksiyasızlığı, onun cəmiyyətin bu hissəsini aldатması, Ermənistanın gələcəyini təhlükə altında olmasını təsdiqleyir. İndi Azərbaycan gözünü bütün Ermənistan ərazisine dikib". Erməni siyasetçisinin sözlərinə görə, Paşinyana inanan azlıq da onun gücünün iflasa uğradığını və onun tükenmiş bir fiqur olduğunu anlayır: "Ermənistan müstəqil dövlət kimi ekzistensial krizisə üz-üzədir. Bütün bunlar isə son 5 ildə aparılan fəlakətli siyasetin nəticəsidir. Ona görə de Ermənistanı dünya xəritəsində dövlət kimi saxlamaq və onun dinc inkişafını təmin etmək üçün ölkəmizə yeni rəhbərlik və yeni təhlükəsizlik siyaseti lazımdır".

Afət Tahirqızı

Ölkəmizin bütün sahələrde, xüsusilə də, sosial-iqtisadi inkişaf modeli dönyanın əksər aparıcı dövlətləri və beynəlxalq maliyyə institutları tərəfindən yüksək dəyərləndirilir. Bəzi xidmət sahələri var ki, onlar dönyanın aparıcı dövlətləri tərəfindən bəlle cəmiyyətlərində tətbiq edilir. Məsələ olaraq ASAN xidmət modelini göstərmək olar. Dönyanın 21 ölkəsi mehz ASAN xidmət modelini cəmiyyətlərində tətbiq etməklə, ondan bəhrələnilər. Təessüflə qeyd etmək olar ki, AXCP, Milli Şura və Müsavat kimi partiyaların funksionerləri ölkəmizin uğurlarını həzm ede bilmirlər. Xüsusilə də, Qarabağın işğaldan azad edilməsi və Azərbaycanın suverenliyinin bərpa olunması dağdıcı müxalifət baş bilənlərinin kürkünə bire salıb. Şüurlu şəkildə anlamağa başlayırlar ki, siyasetdə qalmaq imkanları artıq dəralar. Bu baxımdan da, Əli Kərimli, Cəmil Həsənli, Arif Hacılı kimi əlləri daim xarici maraqlı dairələrin cəbində olan daşlaşmış məxluqlar nəzarətsiz poliqon hesab olunan sosial şəbəkələrdə qeyri-ciddi və əsassız məlumatlar yayır, videolar paylaşır. Milli Şuranın sədrı Cəmil Həsənli yaşına və başına hörmət etməyerək hər gün ağlına deyil, ağızına gelənləri yazır sosial şəbəkələrə paylaşırlar. Deyir ki, 7 fevral növbədən kənar prezident seçkilərinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə təşkil olunması qanun pozuntusudur. Onun dayaz düşüncəsinə görə, əhali tam şəkilde məskunlaşmadığı üçün maliyyə xərcləmək və insan resursları cəlb etməkə seçkilərin keçirilməsi düzgün deyil.

Cəmil Həsənli hələ də depressiyadadır

Qoca professorun baş-ayaq fikirlərindən belə anlaşılr ki, o, həqiqətən də, depressiya vəziyyətindədir. Çünkü ağılı başında olan normal azərbaycanlı, xüsusilə də, özünü siyasetçi hesab edən şəxs bilmelidir ki, hansı ərazidə yaşamasından

dan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda 26 seçki məntəqəsi yarıdlıb. Bu seçki məntəqələrində 22 minə yaxın seçici qeydə alınıb. Bu seçicilərin 3700 nəfəri həmin ərazilərə daimi yaşamaq üçün köçənlərdir. 18 min nəfərdən çoxu isə tikinti-quruculuq işlərində çalışan vətəndaşlardır. C.Həsənli, Ə.Kərimli və digərləri hələ də ölkəmizdə baş ve-

irəvanda "Armeniya" mehmanxanasının yaxınlığında "Ani" restoranının yanında böyük mülk və biznesi var. Yeni, bunların hamısı bir adamlardır. Cəmil Həsənli də, Ə.Kərimli də İ.Qəmbər də, L.Yunusu müdafiə edən hər kəs Azərbaycan əleyhinə işlədikcə, onların ciblərinə xaricdə böyük pul axını gelir. Ona görə də, xaricdə mülklər, bağ evləri və villa-

düşündüklerini gördüklerindən partiyalarla üzv olmaqla ciddi səhvler yol verdiklərini anlayırlar. Bu halda istəfa verməyə və ya hansısa partiyaya transfer olmağa məcbur olurlar. Mövcud vəziyyətin təhlili onu deməyə əsas verir ki, hazırlıda ən ağır durum AXCP və Müsavat daxilidə hökm sürür. Xüsusilə də, sözügedən partiya sədrlerinin sıra üzvlərinin fikrini nəzəre almadan 7 fevral prezident seçimlərini boykot qərarı vermələri daxili böhranı daha da dərinləşdirir. Diq-qətəkən məqam ondan ibarətdir ki, AXCP-dəki gərgin durum Milli Şurani da çalxalandırır. Həttə Gültəkin Hacıbəyli koordinasiya şurasının iclasında C.Həsənlini tənqid edib, onu sədr kimi öhdəliklərini yerine yetirə bilməməkdə günahlandırır. C.Həsənli isə susmaqla G.Hacıbəylinin qarşısında öz acizliyini nümayiş etdirib. Vəziyyətin kritik xarakter alması onu gösterir ki, C.Həsənli Milli Şura sədrliyindən uzaqlaşdırılacaq. Çünkü artıq bütün daxili qüvvələr C.Həsənliyə qarşıdır. Vəziyyətdən isə G.Hacıbəyli istifadə etməklə Milli Şurานın sədr olmağa can atır. T.Yaqublu-nun həbsdə olması ona planlarını reallaşdırmağa imkanlar yaradır. Lakin ortada Ə.Kərimlinin şura üzvlərinə təsiri olduğu üçün G.Hacıbəylinin asanlıqla niyyətini reallaşdırma bilməcəyi inandırıcı deyil. Ona görə də, G.Hacıbəyli çox ehtimal ki, Ə.Kərimlinin ayagna getmək, onun qarşısında bir sıra etirafları edib, öhdəliklər götürməli olacaq. Əks halda, C.Həsənli statusunda qalacaq.

İLHAM ƏLİYEV

Cəmil Həsənli Milli Şura sədrliyindən qovulur

asılı olmayaq, hər bir kəsin səs vermək hüquq var, hətta seçicinin sayı bir nəfər də olsa, MSK onun səsvermədə iştirakını təmin etməlidir. C.Həsənli isə yazar: "Nə qədər qaçqın, köçkün yerinə yurduna qayıdib? Axi onların sayı 2-3 minin altındadır. Yenə qaçqınlar Sumqayıtda, Bakıda, Muğan-Mil düzündə səs verməyəcəkmi? Yoxsa onları autobusa mindirib aparır Qubadlıda, Cəbrayilda, Kəlbəcərədə səs verdirəcəksiniz". Bu məxləq 2-3 min seçicini nəzərə alırm. Hesab edir ki, onlara görə müəyyən resursları səfərbər etməyə ehtiyac yoxdur. Təbii ki, müəyyən dövlət qurumları C.Həsənli kimi məxluqların sayıqlamalarına deyil, qanunlara istinad edir. Qanunlarımız isə bütün ölkə ərazisində seçkilərin təşkil edilməsini və keçirilməsini özündə ehtiva edir. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdiğən sonra fevralın 7-nə təyin olunan növbədən kənar prezident seçkisi ilk dəfə olaraq bütün ölkə ərazisində keçiriləcək. Bunun üçün işgal-

rən yeniliklərdən, ugurlardan xəbərsizdir. Daha doğrusu, xarici maraqlı dairələrin təsiri altında olunduqlarında Azərbaycanın qazandığı möhtəşəm nailiyyətləri görmək istəmir. Ona görə də, özünü siyasetçi adlandıran, lakin müəyyən məkrli qüvvələrin təsiri altında olan C.Həsənli yanlış fikirlər səsləndirir, statuslar paylaşır. Müasir Müsavat Partiyasının sədrı Hafiz Hacıyev haqqı olaraq Cəmil Həsənlinin professor adına layiq olmadığını və səviyyəsiz düşüncəli erməni yalağı olduğunu bildirib: "Cəmil Həsənli məcburdur ki, ermənini müdafiə etsin. Erməni ermənini müdafiə etməlidir. Yəni, bunların hamısı bir mənbədən qidalanın adamlardır. Onların hamısı dönyanın hər yerinə səpələnmiş, Azərbaycanın gözü görürməyən erməni lobbisindən və erməni xüsusi xidmet orqanlarından faydalananlardır. Hətta bu gün bilməlisiniz ki, Leyla Yunusun, nəinki Antalyada, eləcə də, Ermənistanda da evi var. C.Həsənlinin qızının qaynatmasını, yeni onun qudasının

lar alırlar. Yəni, yaşayışlarını orada qururlar. Bu baxımdan, mən dəfələr təklif etmişəm, tələb etmişəm ki, belə adamlar Azərbaycandan deportasiya olunsunlar".

AXCP-dəki narazılıqlar Milli Şurada da çalxalanma yaradıb

Dağdıcı müxalifətin baş bilənlərinin yanlış siyasetlərinin ağır və acı nəticəsini sıraşı partiya üzvləri çəkir. Çünkü sıraşı üzvlər liderlərinin başları ilə deyil, mədələri ilə

Tolerant ölkə = dinc ölkə

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın inkişafı
Agentliyi

*Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın
Inkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə
“Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası
münasibətlərin inkişaf etdirilməsi”
istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb*

Azərbaycan müxtəlif sivilizasiyaların qo-vuşduğu məkan olaraq, əsrlər boyu milli-mədəni rəngarənglik mühitinin formalasdığı, ayrı-ayrı millətlərin və konfessiyaların nümayəndələrinin sülh, əmin-amanlıq və dostluq şəraitində yaşadığı ölkə kimi tanınıb.

Tolerantlıq tarixən azərbaycanlıların həyat tərzi olub, bu gün isə milli kimliyindən, dilindən, dinindən asılı olma-yaraq Azərbaycan dövlətinin hər bir vətəndaşının gündəlik həyat tərzinə çevrilib. Azərbaycan xalqının zəngin multikultural keçmiş təkxə xalqımızın bugünkü tolerant yaşam tərzi ile deyil, həm də yaratmış olduğu ədəbi-bədii, elmi-felsefi, siyasi hüquqi qaynaqlarda, sənədlərdə yaşayır.

İnanc nə olur-olsun, evimiz birdir - Azərbaycan

Türklerin İslami qəbul etməsin-dən sonra özünəməxsus şəkildə inkişaf etdirikləri tolerantlıq anlayışı və dini-islami mətnlərə göstərdikləri dəyər tolerant həyatın bir həyat tərzinə çevrilməsinə səbəb olub. Doğrudur, dini kitablarında insanların bir-biri ilə sülh şəraitində yaşaması üçün bir çox normalar göstərilir, başqa dinlərin nümayəndələrinə qarşı münasibətə yön verilir, amma bununla belə daha dərin sosioloji təhlil edən görürk ki, bu mətnlərdə tolerantlığın inkişafı üçün uyğun olduğunu düşündürümüz sosial çevrəni, mühiti nəzəre almağı da tələb edir.

Ortaq dəyərlərin və əxlaqi inancların vəhdətindən yaranan ab-hava ictimai nizamın və sabitliyin təmin edilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. Bir dinin başqa dinə nifrət

aşila-ması, bir inanca malik insanın eks inanca mənsub insana qarşı aqresiyası mühitinində bu sabitliyi təmin etmek mümkün olmazdı. Azərbaycan ona görə dini və milli aqlzlara təhlükəsiz yuva olub ki, burada heç bir din digərindən üstün hesab edilməyib, heç bir din xadimi digərini təhqir etməyib. Birlik, qardaşlıq yalnız kağızlarda deyil, əməldə göstərilib.

Din sosial həyatın sütunudur

Ümumiyyətlə, sosial nəzəriyyəciler sosial həyatın təşkilində ilkin şərtlərdən biri olan integrasiyanın təmin edilməsində dinin mühüm rol oynadığını qəbul edirlər. Tolerantlığın dəyeri ailə münasibətlərindən tutmuş dini münasibətlərin və mədəni fəaliyyətə qədər sosial həyat üçün son dərəcə əhəmiyyətlidir. Azərbaycan əksi olan fanatizm həyatın bütün təbəqələrində durğun-

luq, dar düz-süncə və intellektual gerilik deməkdir. Fanatik dini baxışi olan ölkələrdə bu baxımdan həmişə problemlər yaranır.

Qədim Azərbaycan tarixinə tolerantlıq nöqtəyi-nəzərindən nəzər saldıqda görürk ki, əcdadlarımız ister İslamdan əvvəlki dövrde, isterse de İslami qəbul etdikdən sonra digər inanc mənsublarına qarşı son dərəcə tolerant olublar. Şübhəsiz ki, türk mədəniyyətində asanlıqla fərqləndirilə bilən tolerantlıq anlayışına töhfə verən bir çox amillərlə yanaşı, manixeylik, zerdüştilik, buddizm kimi müxtəlif dini enənələrin mənsubları ilə bir yerdə yaşama təcrübəsi və onların digər mədəniyyətlərlə temas və qarşılıqlı əlaqə qurma imkanları da vardır. Azərbaycan ələ bir ölkədir ki, burada bir müsəlman din xadımı yəhudi

din xadiminin övladının toyunda iştirak edir, xeyir-dua verir.

Qarşılıqlı hörmət: qardaşlaşan dirlər

Nəticə etibarı ilə qloballaşmanın təsirlərinin sosial həyatın bütün sahələrində hiss olunduğu müasir dünyada dini prinsiplərin müasir inkişaflar çərçivəsində özünəməxsusluğunu qoruyub saxlaya bilməsi

bir az da dini təmsil edən şəxsiyyətlərdən asılıdır. Dini liderlərin humanist çıxışları, tolerant davranışları bütün bir dini icmaya örnəkdir. Qədimdən bəri el aqsqqalarının inkişaf etdirdiyi və mənimləyi tolerantlığın dəyəri modern dönyümüzda da zənginləşdirilməlidir.

Ortaq dəyərlər etnik, dini, siyasi, sosial, mədəni mənsubiyyətindən asılı olmaya-raq bu tolerant ölkədə yaşayan hər bir insan üçün ümumi ehhamlara söyklənir. Bir misal yerinə düşərdi, öten il rəhmətə gedən dəyərli İslam din xadimi Hacı Şahının vəfatına bütün dirlərin nümayəndələrinin eyni dərəcədə təşirlənməsi bu tolerantlığın en bariz nümunəsi deyilmi? Sosial şəbəkələrdə onun üçün

təessüs, hüzn dolu paylaşımalar edənlər arasında hər dinin mənsubu vardi. Dini mənsubiyyətindən asılı olmaya-raq bütün ictimaiyyət din xadiminin vaxtsız vəfatına kəndərlandı. Ölkəmizdə yaşayan her kəs üçün bu cür ortaq dəyər anlayışının olması tolerantlığın simvolu olmaq üçün yetərli səbəb deyilmi?

Lale Mehrali

18 yanvar
2024-cü il

Saç tökülməsi, dırnaqların qırılması nə ilə bağlıdır?

Saç tökülməsi, dırnaqların qırılması, dərəcə problemlərdən qəçməyən olmur. Əgər sizin də belə kompleks problemləriniz varsa, bu, bədəninizdə müəyyən vitaminlərin çatmadığını göstərir. Dırnaq qırılması, saç tökülməsi və yuxusuzluq kimi simptomlar bəzi hormonların kifayət qədər işləməməsindən, vitamin və mineral çatışmazlığından qaynaqlanır.

Saç tökülməsi və dırnaqların qırılmasının səbəbləri çoxdur. Qeyri-sağlam qidalanma, stres və psiko-emosional zərbələr, doğuşdan sonrakı dövrlərdə qadınların orqanizminin zəifləməsi, yanlış pəhrizlər, vitamin, zülal və mikroelementlərin çatışmazlığını ilkin səbəb kimi qeyd edə bilərik. Həmçinin, antibiotiklərin həkim məsləhəti olmadan qəbulu saç və dırnaqların kök sistemini zəifləməsinə səbəb ola bilər. Bundan başqa, bədənin daxilində iltihablı proseslər, immunitetin zəifləməsi, hormonal dəyişikliklər yalnız saç, dəri, dırnaqların və ziyyətine deyil, ümumiyyətlə, bütün orqanizma mənfi təsir göstərir.

Halsızlıq, dırnaq qırılması, saç tökülməsi kimi problemlər yaşayırsınızsa, bunun səbəbi böyrəküstü vəzinin işləməməsi ola bilər. Braziliya findığı və qurudulmuş cəfəri yarpaqlarını blenderə atın. Çəkdikdən sonra təbii bal, quru üzüm və toz zəncəfil əlavə edin. Həftədə 2-3 dəfə için.

Dırnaqlar niye qırılır?

1. Dırnaq qırılmalarının əsas əlameti vitamin və mineral çatışmazlığı nəticəsində yaranan xəstelikdir.

2. Kalsium, magnezium, demir və sink çatışmayanda da dırnaqlarımız qırılır.

3. A vitamini və qanaxlığına səbəb olan B vitamini çatışmayanda.

4. Hormon dəyişikliyi, troid xəsteliyi, ürək xəsteliklərinin ilk vaxtlarında dırnaq qırılması kimi əlamətlər müşayiət oluna bilər.

5. Zob xəsteliyi zamanı dırnaqların qırılması və incəlməsinə səbəb olar.

6. Dırnaqların qırılması zamanı dırnaqların bənövşəyi, sarı, yaşıl rənglər alması, dırnaqların üzərində çizgilərin meydana gəlmesi, dırnaqların kənarlarının girintili-çixıntıları olması, dırnaqların uzanmaması, hədsiz dərəcədə yumşalması dırnaqlarda olan mənfi əlamətlərdəndir.

7. Dırnaq qırılmاسının müalicəsi zamanı hansı xəstelikle bağlı olduğunu müəyyənləşdirmek üçün müayinələr aparılır.

8. Dırnaqların qırılmaması üçün onları çox uzatmamaq məsləhətdir.

9. Dırnaqlara daim qulluq etmək, onları nəmləndirmək lazımdır.

Sevilin Abbasova

"Yeniyetmə yaşından tez böyümək, rollar ifadə etmək istəyir"

PSIXOLOQ

"Yeniyetmələk yaşı dönməndə eyni zamanda özünü təsdiqetmə dönməni doğur deyə o yaşıda olan insanlarda təqlidçilik xüsusiyyəti olur. Sanki onu anlamırlar deyə, ailəsində hansısa konfliktli situasiyaları düzgün çözə bilmədiyindən ailə üzvlərinə müraciət edə bilmir, tənha vəziyyətdə qalır, problemləri daxilinə çökədir". Bu barədə SIA-ya açıqlamada psixoloq Güler Məmmədova deyib

Onun sözlərinə görə, orqanizmdə gedən hormonal inkişaf, fizioloji dəyişiklikdən xəbərsiz olduğu üçün həyatı situasiyalara özünəməxsus şəkildə reaksiya verməyə başlayır: "Yeniyetmə film qəhrəmanları, oxuduğu kitabdakı personaj, obraz olmaq istəyir. Bu yaş dövründə insanlar mütemədi olaraq sosial şəbəkələrdə izlədiyi real həyatda özünü ifadə edə bilməyən, sosial şəbəkədə özünü güclü, qoçaq göstərən insanlara bənzətməyə çalışırlar. Bu hər zaman olub, amma son zamanlar artıb. Yeniyetmədə təqlidçilik xüsusiyyəti olduğu üçün kiminse surətini yaşamaq istəyir. Yeniyetmənin aparıcı fealiyyət növü təlim olur. O təlimlə məşğul olmaqdansa özünü bir şəxsiyyət kimi təsdiq etməyi tərəf edir. Onun üçün təlim arxa plana atılır. Düşünür ki, "Hər şey yaxşı olacaq, valideynlərim mənə yatırıım edəcək, hazırlaşıb harasa qəbul olacam. Onlar onsuz da meni qoruyurlar və qoruyacaqlar". Bəzən natamam ailənin uşaqları tam, tam ailənin natamam uşaqları olur".

G.Məmmədova bildirib ki, kriminal dünyaya maraq, özünü etrafda göstərmək insanın xarakterinin formalasdığı döndəmde deyil, uşaq iken başlayır: "Valideynlərin başları işə qarışdırıldından, uşaqlarına düzgün vaxt ayıra bilmədiklərindən tərbiyə vərə bilmirlər. Bu, tam ailədə də, natamam ailədə də ola bilər. Amma ailə üzvlərindən biri olmadığı təqdirdə bu daha çox vüsət alır. Yeniyetmə yaşından tez böyümək, rollar ifadə etmək istəyir. Valideynlərin üzərinə düşən əsas iş hər yaş dövrünün psixofiziologiyası ilə maraqlanmaqdır ki, uşaqlarda nə kimi dəyişikliklər, tələblər olur. Bununla maraqlansalar uşaqları bu yoldan çevire bilərlər. Burada çox müsbət geri dönüşlər olur. Yeniyetmələr yetkin yaşa gəldikdə bu kimi obrazlara, yaşanan proseslərə hətta gülürərlər".

Rəşid Qarayev

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşımı Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressinform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağılıqlarınızı
dərc etməyə hazırlıq!

Napoleonun imzalı sənədləri satılacaq

Fransa imperatoru Napoleon Bonapartın imzaladığı sənədlər yanvarın 25-də hərraca çıxarılaçaq. Bu barədə "Litfond" hərrac evinin mətbuat xidmeti melumat yayıb. Lotlardan biri italyanların orduya səfərber edilməsi ilə bağlı Napoleonun 2 aprel 1813-cü ilde Yelisey sarayında imzaladığı fərmandır. Sənədin həqiqiliyi "International Autograph Auctions Europe S.L." sertifikati ilə təsdiqlənir. Herracda onun başlangıç qiyməti isə 5400 manat olacaq. İkinci sənəd fransız ticaret gəmisinin kapitanına verilmiş və həmin ilə imperator tərefindən imzalanmış lisenzia idi. Bu lisenzia üçün də başlangıç qiyməti eyni olacaq.

Napoleone,

Sonmaria
del Deceto.
Doroga din Anne
del trionfo accade
per imporre ad letto
Salvo che Novella
imparare obiettiva di Imperatore de' Francesi, Re d'Italia,
ma Apollonia & Dottore della infanzione dei Poco,
Scrittore della Confermatione del Re
C'era ragione del Nostro gran giudice Signore Della Giustitia
Ebbiamo decritato e decritiamo quanto segue.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.
Şəhadətname: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇİXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə biler.

Qəzet bazar və
bazar ertəsində
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 2700

Şamaxı rayonu Aqrar İslahati Komissiyasının 07 noyabr 2006-ci il tarixli 09 nömrəli qərarına əsasən Gülməmmədova Mehriban Səmid qızının adına verilmiş rayonun Sabir qəsəbəsində yerləşən A № 033021, 3416.41 kv.m həyətyani torpaq sahəsinin planı və ölçüsü itdiyi üçün etibarsız sayılır. Dövlət Torpaq Kadastri Kitabında 08.02.2008-cu il tarixdə 1438 nömrə ilə uçota alınıb.